

ВІСНИК ПРОФОСВІТИ

Видається з 1992 року,
як зареєстроване видання – з січня 1994 року

Жовтень 2024 року
Виходить 2 рази на місяць

№ 17-18

Орган Науково-методичного центру професійно-технічної освіти у Харківській області

31 жовтня 2024 року

НАУКОВО-ОСВІТНІЙ АЛЬЯНС «SOFT SKILLS - НАВИЧКИ УСПІШНОСТІ»

З грудня 2021 по 2024 рік у системі П(ПТ)О проводиться педагогічний експеримент регіонального рівня: «Формування м'яких навичок (soft skills) майбутніх кваліфікованих робітників в освітньому середовищі ЗП(ПТ)О», який розпочато у 5 ЗП(ПТ)О з різних регіонів: «Сумське вище професійне училище будівництва і дизайну», ДЗП(ПТ)О «Кропивницький професійний ліцей сфери послуг і торгівлі», Вище професійне училище №3 міста Чернівці, ДНЗ «Одеський професійний ліцей сфери послуг Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського» та ДНЗ «Регіональний центр професійної освіти швейного виробництва та сфери послуг Харківської області».

У 2023 році створено Науково-освітній альянс «Soft skills – навички успішності», до якого приєднуються заклади освіти України з метою проведення експериментально-дослідницької роботи з формування м'яких навичок (soft skills) майбутніх кваліфікованих робітників, постійно збільшується.

У 2023 році до альянсу приєднався ДНЗ «Слобожанський регіональний центр професійної освіти», у 2024 – ЗП(ПТ)О «Регіональний центр професійної освіти залізничного транспорту та агротехнічного сервісу» та ЗП(ПТ)О «Чугуївський регіональний центр професійної освіти Харківської області».

За час експериментальної роботи педагоги поєднували пошук ефективних педагогічних технологій, методик та впроваджували їх в освітній процес з метою формування м'яких навичок майбутніх кваліфікованих робітників. Відбувався обмін досвідом роботи на панорамних вебінарах, круглих столах, дискусійних панелях, педагогічних діалогах, майстер-класах, педагогічних читаннях тощо.

На завершальному етапі педагогічного експерименту проводиться методичний марафон, мета якого – надати профтехосвітянам практичні інструменти та знання для ефективного розвитку гнучких навичок майбутніх кваліфікованих робітників. На марафоні ЗП(ПТ)О представили технології, методики, впроваджені в освітньому середовищі, досвід з формування м'яких навичок (soft skills) майбутніх кваліфікованих робітників.

Марафон проводиться на приз кафедри професійної і вищої освіти Центрального інституту післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти». Переможців заходу буде визначено за результатами голосування слухачів курсів підвищення кваліфікації Центрального інституту післядипломної освіти; голова рейтингової комісії методичного марафону – Мірошніченко Катерина Борисівна, президент Громадської організації «Всеукраїнська асоціація працівників професійно-технічної освіти».

Ознайомимо вас з досвідом роботи, який продемонстрували на заході педагогічні працівники ЗП(ПТ)О Харківської області.

ЧИТАЙТЕ У НОМЕРІ

- Проекти як педагогічний інструмент розвитку soft skills здобувачів П(ПТ)О
- Методичні засади формування soft skills майбутніх кваліфікованих фахівців засобами проєктного навчання
- Проєктні технології як компонент соціально-виховного середовища ЗП(ПТ)О, що спрямоване на життєву успішність особистості
- Ефективні практики формування soft skills майбутніх кваліфікованих робітників у процесі реалізації спільних проєктів ЗП(ПТ)О з вітчизняними та міжнародними громадськими організаціями та об'єднаннями
- Формування м'яких навичок здобувачів освіти з професій швейного напрямку: перші результати впровадження

- Навички 4К для успішного кваліфікованого робітника
- Роль соціально-психологічної служби у формуванні м'яких навичок майбутніх кваліфікованих робітників
- Школа лідерів як реальна практика розвитку soft skills учнівської молоді
- Педагогічний skill time: ефективні стратегії формування м'яких навичок в освітньому процесі
- Гейміфікація як сучасний засіб для розвитку soft skills здобувачів освіти на уроках іноземної мови
- Інструментарій розвитку когнітивних скілів здобувачів освіти: інтерактивні онлайн-вправи на уроках виробничого навчання
- Візуалізація освітнього процесу – мистецтво мислити ширше
- Формування екологічної компетентності здобувачів освіти через використання екомобільних застосунків
- 10 жовтня – Всесвітній день психічного здоров'я

ОСВІТНІЙ ХАКАТОН

«Проектна діяльність як педагогічний інструмент розвитку «м'яких» навичок (soft skills) здобувачів професійної освіти»

► Проекти як педагогічний інструмент розвитку soft skills здобувачів П(П)ТО

Використання проектів як педагогічного інструменту для розвитку soft skills у здобувачів професійної освіти – важлива тема для сьогодення. У сучасному світі, де ринок праці постійно змінюється, м'які навички стають критично важливими для успішної кар'єри.

Німецький педагог А.Флітнер характеризує проектну діяльність як навчальний процес, у якому обов'язково беруть участь розум, серце і руки («Lernen mit Kopf, Herz und Hand»), тобто осмислення самостійно добутої інформації здійснюється крізь призму особистого ставлення до неї й оцінку результатів у кінцевому продукті.

З XIX століття до нашого часу залишилися актуальними дві моделі проектів, які використовуються і сьогодні: перша за хронологією виникнення – модель Вудворта, яка передбачає, що здобувачі освіти спочатку вивчають матеріал, набувають знань та навичок, які в подальшому знадобляться для конструювання проектів, друга – модель Ричардса, що передбачає «занурення» в проблему, її фундаментальне дослідження.

Мета проектного навчання:

- ◆ сприяти підвищенню особистої впевненості;
- ◆ надихати на розвиток комунікативності та вміння співпрацювати;
- ◆ забезпечити розвиток критичного мислення;
- ◆ шукати шляхи вирішення проблеми;
- ◆ розвивати дослідницькі вміння.

Великою перевагою проектною діяльності є вміння, які набувають здобувачі освіти, а саме:

- планувати свою роботу, попередньо пропраховуючи можливі результати;
- використовувати багато джерел інформації;
- самостійно збирати і накопичувати матеріал;
- аналізувати, порівнювати факти, аргументувати свою думку;
- приймати рішення;
- установлювати соціальні контакти (розподіляти обов'язки, взаємодіяти один з одним);
- створювати "кінцевий продукт" – матеріальний носій проектною діяльності (доповідь, реферат, фільм, календар, журнал, проспект, сценарій);
- представляти створене перед аудиторією (презентація);
- оцінювати себе та інших.

Метод проектів – педагогічна тех-

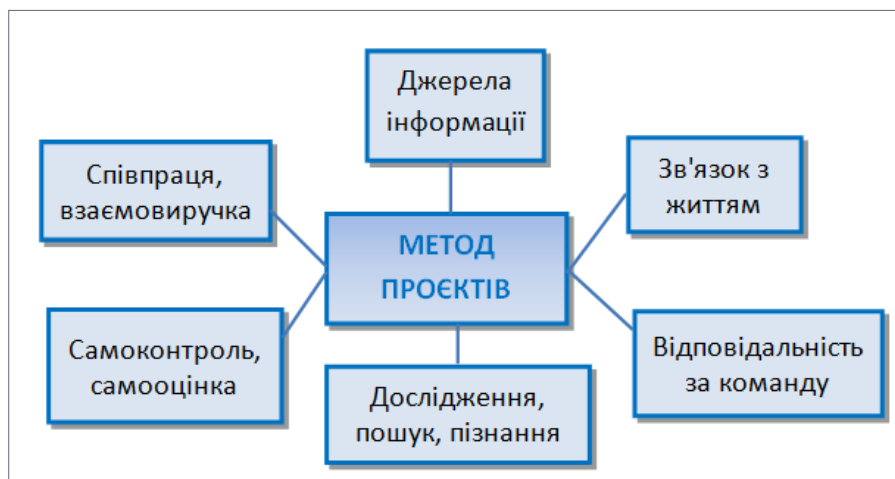
нологія, зорієнтована не на інтеграцію фактичних знань, а на їх застосування і набуття нових (часто шляхом самоосвіти). Активне включення здобувачів освіти у зміст тих або інших проектів дає можливість засвоїти нові способи людської діяльності в соціокультурному середовищі.

Розроблення та застосування проектних технологій викладачами, майстрами виробничого навчання ми розглядаємо в контексті дидактичного проектування, під яким розуміємо діяльність педагога, спрямовану на обґрунтування цільової ідеї, розробку та реалізацію дидактичного проекту як інноваційної моделі процесу навчання.

Проектне навчання дозволяє створити умови, в яких здобувачі освіти можуть активно розвивати свої м'які навички (soft skills).

Чому soft skills важливі?

- **Вимоги ринку праці.** Роботодав-

ці очікують від працівників не лише технічних знань, але й уміння працювати в команді, спілкуватися та адаптуватися до змін.

– **Комплексний розвиток особистості.** Soft skills сприяють формуванню всебічно розвинутої особистості, здатної ефективно функціонувати в різних соціальних контекстах.

Етапи проєктної діяльності:

- ♦ обґрунтування проєкту;
- ♦ пошуковий етап;
- ♦ технологічний етап;
- ♦ заключний етап.

Основні переваги цього підходу:

– **Інтеграція знань.**

Проєкти дозволяють поєднувати різні предмети, що допомагає здобувачам освіти бачити зв'язок між теорією і практикою.

– **Командна робота.**

Під час роботи над проєктами здобувачі освіти взаємодіють один з одним, що сприяє розвитку комунікативних навичок, умінь слухати та знаходити компроміси.

– **Критичне мислення.**

Здобувачі освіти вчаться аналізувати інформацію, приймати рішення та вирішувати проблеми, що є невід'ємною частиною будь-якого проєкту.

– **Самоорганізація.**

Здобувачі освіти вчаться планувати свою діяльність, розподіляти обов'язки в команді, що підвищує їхню відповідальність.

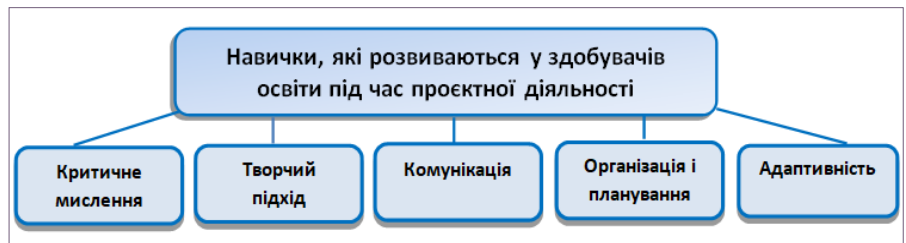
Роль здобувача освіти в проєктній діяльності є центральною і забезпечує виконання низки важливих функцій, які сприяють його загальному розвитку:

1. Активний учасник.

Здобувач освіти не обмежується виконанням інструкцій, а бере активну участь у всіх етапах проєктної діяльності, а саме:

- участь у розробці концепції проєкту (визначення теми, мети, завдання);
- ініціативність у формуванні плану дій та пошуку шляхів вирішення проблеми;
- постійна взаємодія з командою і внесення коректив у роботу на різних етапах;
- проявляє інтерес до всіх етапів проєкту: від планування до реалізації та оцінки результатів.

2. Ініціатор ідей.

Проєктна діяльність стимулює креативність здобувача освіти, що відбувається у генерації нових ідей і пропозицій.

3. Командний гравець.

У проєктній діяльності успіх часто залежить від здатності працювати в команді. Здобувач освіти працює в тісній взаємодії з іншими учасниками, вчиться ефективно комунікувати, в тому числі в умовах розбіжностей, підтримує колегу, сприяє справедливому розподілу ролей та завдань.

4. Відповідальний виконавець.

Важливою є відповідальність здобувача освіти за виконання завдань: своєчасно виконувати свою частину роботи, відповідати за якість виконаної роботи, вчитись управлінню часом (тайм-менеджмент), розподіляючи свої ресурси так, щоб досягти результату, самостійно або в команді вирішувати проблеми, які виникають у процесі реалізації проєкту.

5. Дослідник.

Проєктна діяльність – це дослідження та аналітична робота: здобувач освіти шукає, обробляє й аналізує інформацію, необхідну для реалізації проєкту, проводить дослідження, експерименти, якщо це передбачено проєктом, використовує різні методи збору даних, критично оцінює їх достовірність, оформляє отримані результати та представляє їх у звітах або презентаціях.

6. Лідер або координатор.

Здобувач освіти часто виконує лідерську роль у рамках проєктної діяльності, що включає: організацію команди, розподіл завдань та контроль за їх виконанням; мотивування інших учасників на активну та ефективну роботу; прийняття ключових рішень, які впливають на успіх проєкту; відповідальність; планування і коригування процесу виконання проєкту для досягнення найкращих результатів.

7. Рефлексивний учасник.

Після завершення проєкту здобувач освіти бере участь у рефлексії, що є етапом подальшого розвитку: аналізує власну роботу та роботу команди, від-

значає досягнення і недоліки; оцінює власний внесок у проєкт та робить висновки про те, як можна покращити роботу в майбутньому; застосовує отриманий досвід і знання в наступних проєктах або навчальних завданнях; ділиться з іншими учасниками своїми спостереженнями та рекомендаціями для покращення співпраці.

Отже, проєктне навчання є ефективним засобом розвитку soft skills у здобувачів професійної освіти. Впроваджуючи проєкти в освітній процес, ми не лише формуємо професіоналів, але й готуємо відповідальних, креативних і здатних до співпраці особистостей.

Проєкти є ефективним способом розвитку м'яких навичок, які мають велике значення для успішної професійної діяльності майбутніх кваліфікованих робітників. Вони забезпечують здобувачам освіти можливість навчатися на практиці, розвивати комунікативні, лідерські, аналітичні, організаційні та емоційні навички, які необхідні для успіху не тільки в навчанні, але й у професійному та особистісному житті.

Список використаних джерел

1. Лариса Сергеева, Наталія Муранова, Вікторія Купрієвич. Розвиток м'яких навичок майбутніх фахівців у проєктній діяльності: міжнародний досвід. Професійна педагогіка. 1(26)2023. С.103-109.
2. Петрова Л., Іванова О. Використання проєктної діяльності як засобу розвитку творчого мислення у дітей // Наука і освіта. 2016. №7-8. С.78-80.
3. Формування життєвої успішності учнів: інструментально-методичні аспекти: зб. матер. круглого столу. [за заг. редакцією В.І.Кириченко, К.О.Безрук]. Київ, 2023. 84 с.

Ніна ТКАЧЕНКО,
методист НМЦ ПТО
у Харківській області

► Методичні засади формування soft skills майбутніх кваліфікованих фахівців засобами проєктного навчання

На власному досвіді твердо переконана, що нетрадиційний підхід до методичної роботи в закладі освіти допомагає педагогам стати відвертішими, демократичнішими, лояльнішими до здобувачів освіти, колег і, в першу чергу, до самих себе.

Одним із кращих прикладів формування та розвитку життєвих навичок успішності здобувачів освіти, а також впровадження новітніх нетрадиційних технологій, є проєктна методика, яка сприяє розвитку ініціативи, самостійності, організаторських здібностей, стимулює процес саморозвитку.

Методичні засади формування soft skills майбутніх кваліфікованих робітників за допомогою проєктного навчання базуються на кількох ключових принципах.

1. Інтеграція проєктного навчання в освітній процес. Проєктне навчання є ефективним методом розвитку soft skills, оскільки воно створює реальні умови для застосування теоретичних знань на практиці. Здобувачі освіти працюють над реальними проблемами або завданнями, що дозволяє їм розвивати командну роботу, лідерські якості, навички вирішення проблем та ефективне спілкування.

2. Організація командної роботи. Проєктне навчання передбачає роботу в групах, де кожен учасник виконує певну роль. Це сприяє розвитку комунікаційних навичок, умінню працювати в команді, вирішувати конфлікти, а також креативності та емпатії.

3. Реальні проблеми та кейси. Проєкти, побудовані на основі реальних проблем чи виробничих завдань, допомагають здобувачам освіти розви-

вати критичне мислення й аналітичні здібності. Важливо, щоб завдання мали практичну значущість і дозволяли знайти рішення, яке можна застосувати в професійному контексті.

4. Самостійність та відповідальність. При виконанні проєктних завдань здобувачі освіти вчаться брати відповідальність за свої рішення, а також демонструвати організованість і самодисципліну. Це сприяє формуванню самоорганізації та здатності до самонавчання, які є критично важливими навичками в сучасному світі.

5. Рефлексія та зворотній зв'язок. Одним із важливих етапів проєктного навчання є аналіз виконаної роботи. Це дозволяє здобувачам освіти краще усвідомлювати власні помилки, оцінювати прогрес і вчитися на практичному досвіді. Рефлексія допомагає розвивати емоційну зрілість та гнучкість мислення.

Невід'ємною частиною проєктного навчання є зворотній зв'язок від викладача та одногрупників, а також особиста рефлексія. У дистанційному форматі цей процес можна реалізувати за допомогою відеоконференцій, анкетування або онлайн-дискусій. Це допомагає здобувачам освіти аналізувати свої помилки, оцінювати прогрес і отримувати підтримку у розвитку емоційного інтелекту та саморефлексії.

6. Використання сучасних технологій. Проєктне навчання сприяє розвитку цифрових навичок, що є важливою частиною soft skills. Здобувачі освіти використовують різноманітні технології для створення та презентації проєктів, комунікації та співпраці. У дистанційному форматі ключовим

інструментом стають цифрові платформи: Google Workspace, Microsoft Teams, Zoom, Trello тощо. Вони забезпечують можливість взаємодії здобувачів освіти у групах, спільного виконання завдань та обговорення результатів. Робота з цими платформами розвиває цифрову грамотність, навички віртуальної співпраці і тайм-менеджменту.

Одним із сучасних освітніх трендів у забезпеченні мотивації проєктного навчання є гейміфікація, або ігрофікація, що полягає у використанні ігрових практик та механізмів в освітньому процесі для залучення здобувачів освіти до вирішення навчально-пізнавальних та виховних проблем. Безпосереднім проявом гейміфікації навчання є застосування веб-квестів. Веб-квест – це сучасний, зручний інструмент, який сприяє розвитку творчого та критичного мислення, формує навички аналізу інформації та використовується в проєктних технологіях. Веб-квест може охоплювати окремий навчальний предмет, тему, проблему, може бути й міжпредметним. У монопроєктах застосовують інформацію і з інших галузей знань чи діяльності.

Типова структура веб-квесту містить:

- вступ (короткий опис теми);
- завдання (формулювання проблемного завдання і опис форми представлення кінцевого результату);
- порядок роботи і необхідні ресурси (опис послідовності дій, ролей і ресурсів, необхідних для виконання завдання, допоміжні матеріали);
- оцінювання (опис критеріїв і параметрів оцінювання виконання веб-квесту, що має форму бланка

Ключові принципи формування soft skills майбутніх кваліфікованих робітників за допомогою проєктного навчання:

- Інтеграція проєктного навчання в освітній процес**
 - Командна робота
 - Лідерські якості
 - Ефективне спілкування
- Організація командної роботи**
 - Працювати в команді
 - Креативність
 - Емпатія
- Реальні проблеми та кейси**
 - Критичне мислення
 - Аналітичні здібності

Ключові принципи формування soft skills майбутніх кваліфікованих робітників за допомогою проєктного навчання:

- Самостійність та відповідальність**
 - Самоорганізація
 - Самонавчання
- Рефлексія та зворотній зв'язок**
 - Емоційна зрілість
 - Гнучкість мислення
- Використання сучасних технологій**
 - Цифрова грамотність
 - Віртуальна співпраця
 - Тайм-менеджмент

оцінювання);

- висновок (короткий опис того, чого можуть навчитися учні);
- використані матеріали (посилання на ресурси, що використовувалися для створення веб-квесту);
- коментарі для викладача (методичні рекомендації для викладачів, які застосовують веб-квест).

Основні кроки створення веб-квесту:

1. Визначте тему.
2. Оберіть сайт для створення веб-квесту.
3. Надайте завдання, обравши форму його реалізації (презентація, текст, візуальний матеріал).
4. Розробіть систему оцінювання.
5. Знайдіть джерела інформації, якими користуватимуться учні для пошуку відповідей.
6. Маючи на аркуші приблизний план і основну інформацію, приступайте до розміщення веб-квесту на сайті.

Веб-квест – це захоплююча подорож мережею Internet, яка передбачає запити в різних пошукових системах, одержання значного об'єму інформації, її аналіз, систематизацію і подальшу презентацію. Це технологія дозволяє працювати в групах (від 3-х до 5-ти осіб), розвиває конкурентність і лідерство.

Ознайомимо вас з досвідом впровадження проектних технологій у ДНЗ «Слобожанський регіональний центр

професійної освіти», які формують та розвивають життєві навички успішності здобувачів освіти на деяких прикладах.

Здобувачами освіти нашого закладу під керівництвом викладача агротехнологій розроблено та представлено на засідання Малої академії наук науково-дослідницький проект «Амброзія полинолісна – небезпечна рослина». Ними була проведена дослідницька та практична робота щодо боротьби з амброзією. Проект відзначений дипломом.

Проект «Відновлювана енергія: проектування сонячної електростанції для дому» розроблений здобувачами освіти на уроках фізики, метою якого було представити проект сонячної електростанції для дому з урахуванням енергетичних потреб, витрат та екологічної ефективності. Проект мав не лише навчальне, але й прикладне значення. Результати досліджень можуть бути корисними для подальших розрахунків з метою впровадження відновлюваних джерел енергії в реальних умовах, що є актуальним для Харкова.

У інформаційно-дослідницькому проекті «Глобальне потепління. Чи є загроза?», розробленому здобувачами освіти, проведені дослідження: Як глобальне потепління порівнюється з попередніми змінами клімату Землі? Як парникові гази, що у своїй життєдіяльності «виділяє людина», спричиняють потепління, як це пояснює квантова фізика? Скільки ще буде нагріватися Земля та як цього можна запобігти? На Харківській обласній віртуальній виставці «Проекти здобувачів освіти: фізика та астрономія 2024» проект було визнано кращим.

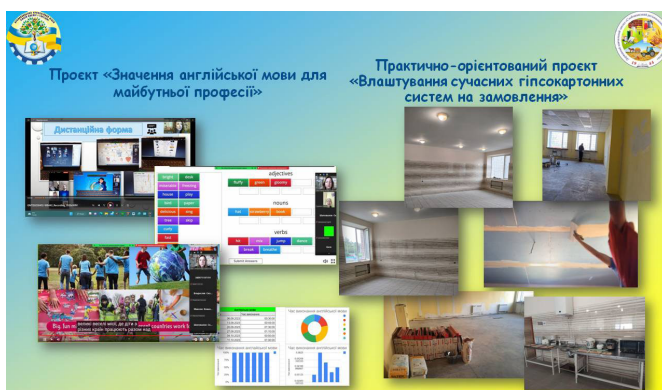
У професійній

(професійно-технічній) освіті важливим є зв'язок загальноосвітніх предметів з професією.

У довготривалому практично-орієнтованому проекті «Влаштування сучасних гіпсокартонних систем на замовлення», який проводився на уроках виробничого навчання, здобувачі освіти мали можливість практично реалізувати отримані знання за професією «Штукатур» та знання з математики. Вони вирішували проблеми влаштування сучасної гіпсокартонної системи на замовлення, розвивали творче мислення, навички взаємодії у групі, відбору інформації, удосконалювали навички користування різними джерелами інформації. Результатом проекту є упорядкування лабораторії пекарів, яке виконали здобувачі освіти самостійно.

STEM-освіта набуває все більшої актуальності, формуючи не лише критично важливі навички у природничих науках, технологіях, інженерії та математиці, але й сприяючи розвитку професійних компетентностей.

Інноваційний досвід впровадження STEM-освіти для формування професійних компетентностей здобувачів освіти представлено в проекті «Хімічна одиссея шеф-кухаря Макса».

прикладом, як STEM-підхід може ефективно інтегрувати знання з хімії та технології приготування їжі, розвиваючи критичне мислення. У ході проєкту здобувачі освіти занурювалися у світ хімії, досліджуючи хімічні процеси, що відбуваються під час приготування їжі, вивчали властивості різних інгредієнтів, експериментували із техніками кулінарії. Проєкт представлено на XVI Міжнародну виставку «Інноватика в сучасній освіті» у номінації «STEM-урок: крок до формування компетентностей сталого розвитку».

Проєктні технології широко застосовуються на уроках виробничого навчання. Це творчі, практичні, міні-проєкти. У процесі виробничої діяльності здобувачам освіти пропонуються проєкти, що сприяють розвитку навичок роботи в колективі, креативності, логічного мислення та самостійності.

Проєкт «Від перших кроків до професіонала» розроблено та впроваджується з кожної професії, за якою здійснюється підготовка здобувачів освіти у ДНЗ «Слобожанський регіональний центр професійної освіти».

З професій «Кухар», «Кондитер», «Пекар» проєкт спрямований на розвиток професійних здібностей здобувачів освіти, пошук старовинних автентичних страв української кухні як частини культурної спадщини, розробку та дослідження нових технологій, дослідження страв європейської кухні, створення рецептур страв та опрацювання їх на уроках виробничого навчання. З цією метою проводяться майстер-класи, круглі столи з обміну досвідом та дегустація готових страв. У ході реалізації проєкту у здобувачів освіти

формуються життєві навички успішної людини: творче ставлення до обраної професії, креативність, комунікація, критичне мислення, самоорганізація та відповідальність.

Отже, формування soft skills у здобувачів освіти за допомогою проєктного навчання є надзвичайно важливим, оскільки готує їх до ефективної роботи в сучасному, швидкозмінному професійному середовищі. Проєктний підхід дозволяє поєднувати розвиток технічних знань із соціальними, емоційними та когнітивними навичками.

У дистанційному навчанні форму-

вання soft skills через проєктний підхід є ефективним за умови активного використання цифрових технологій і методів, що сприяють онлайн-колаборації та самостійності здобувачів освіти. Такий формат дозволяє розвивати необхідні для професійного життя навички, адаптуючи їх до сучасних вимог ринку праці.

Світлана БЕНДЕР,
заступник директора з навчально-виробничої роботи ДНЗ
«Слобожанський регіональний центр професійної освіти»

► Проєктні технології як компонент соціально-виховного середовища ЗП(ПТ)О, що спрямоване на життєву успішність особистості

Проєктна діяльність як педагогічне явище сьогодення є актуальною для сучасної освіти, оскільки є найперспективнішою складовою освітнього процесу, створюючи умови творчого саморозвитку, самореалізації здобувачів освіти, та формує всі необхідні життєві компетенції.

Позаурочні проєкти — це проєкти, які дозволяють здобувачам освіти розкритись за межами навчального та виробничого процесу, дають мож-

Наша робота – творчість, а остання не терпить надмірної стандартизації й шаблону, вона передбачає новизну, оригінальність, відхід від традицій, переборення стереотипів.

ливості для формування, становлення громадянської позиції, формують громадянина-патріота своєї держави, вчать правильно організовуватись та гуртувати людей навколо себе.

Переваги організації позаурочної проєктної діяльності:

- урізноманітнення дозвілля здобувачів освіти;
- налагодження контактів із соціальними партнерами;
- залучення батьківської громадськості;
- виховання взаємодії, взаємодопомоги, самовдосконалення, самореалізації тощо;
- сприяння розвитку у здобувачів

освіти активності, творчості, цілеспрямованості, наполегливості;

- розвиток інтелектуальних здібностей, смаків, інтересів здобувачів освіти.

Робота над проектом відбувається поетапно. Однак не можна розглядати проектну діяльність як чіткий алгоритм, оскільки це процес творчого мислення й прийняття рішень.

Представляємо вам деякі проектні технології в позаурочній діяльності, які впроваджуються в ДНЗ «Слобожанський регіональний центр професійної освіти» та сприяють розвитку успішної особистості.

Проект «Україна – це ми»

Мета проекту: формування почуття національної ідентичності, патріотизму та громадянської відповідальності серед молоді через спільні волонтерські ініціативи. Розвиток комунікації, креативності, критичного мислення, командної роботи у здобувачів освіти шляхом реалізації активностей, що сприяють формуванню національної свідомості та патріотизму.

1. Анкетування. Практичний психолог проводить анкетування серед здобувачів освіти щодо рівня громадянської активності та сформованості морально-духовних і етичних якостей. Проводяться зустрічі з ветеранами, патріотичні лекції, виставки, флешмоби. Визначаються завдання для реалізації проекту. Створюються робочі групи волонтерів. Кожна група відповідає за організацію окремих аспектів: підготовка матеріалів, логістика, залучення учасників.

2. Збір інформації. Волонтери мають зібрати цікаві факти про історію України, рідного краю, сучасних героїв та видатні особистості. Ця інформація

використовується для створення інформаційного збірника.

3. Технологічний етап. Це діяльність кожного учасника згідно з планом роботи над проектним завданням. На цьому етапі проводяться патріотичні квести, які розроблені таким чином, щоб учасники могли вирішувати задачі, які потребують аналізу історичних фактів, творчого підходу та логічного мислення. Проводяться зустрічі з військовослужбовцями, волонтерами «Мирна Україна», акція до Дня волонтера «Лист вдячності», творча майстерня «Лялька-мотанка – оберіг українців», благодійний марафон «Смаколики від Слобожанщини», майстер-клас з виготовлення кондитерських виробів «Нашим героям».

4. Заклучний етап. Демонструються мультимедійні презентації «Це ми можемо!». Проводиться обговорення з волонтерами та учасниками заходів щодо успіхів та труднощів у реалізації проекту. Усі відеоматеріали щодо реалізації проекту узгальнюються та розміщуються на сайті закладу.

Проект «Корисний сніданок»

Мета проекту: виховувати культуру харчування, прагнення берегти своє життя, пропагувати здоровий спосіб життя, здобувати знання самостійно, використовувати їх для вирішення пізнавальних і практичних задач, розвивати у здобувачів освіти комунікативні навички, самостійність та саморозвиток.

1. На першому етапі організуємо круглі столи: «Значення раціонального харчування в житті людини», «Вітаміни в харчуванні», «Культура харчування», тренінгові заняття «Що їсти, скільки та як». Визначаються завдання проекту.

2. Для дослідження проблеми й збору інформації створюються робочі групи, які отримують завдання для пошуку та збору інформації: «Види сніданків у країнах світу, правила їх подачі». Проводиться круглий стіл: «Які ви знаєте види сніданків країн світу?». Визначаються напрямки дослідження: «Континентальний сніданок», «Англійський сніданок», «Американський сніданок», «Сніданок по-французьки», «Сніданок по-італійськи». Обираються форми презентації результатів збору інформації.

3. Технологічний етап. Здобувачі освіти створюють презентації своїх досліджень та розробляють пропозиції сніданку для здобувачів освіти своєї групи.

4. Заклучний етап. Проводимо майстер-клас з приготування сніданку та обговорюємо презентації. Аналізуємо всі етапи виконання проекту та створюємо єдину мультимедійну презентацію «Корисні сніданки». Обговорюємо результати проекту, а саме: пізнавальні та комунікативні навички розвинули здобувачі освіти.

Проект «Вирощування лаванди – наша допомога ЗСУ» (довгостроковий)

Мета проекту: розробити бізнес-проект з вирощування лаванди, що забезпечить фінансову підтримку для ЗСУ, розвиваючи м'які навички здобувачів освіти командної роботи, критичного мислення, комунікації та креативності.

1. На першому етапі відбувається формування команди із здобувачів освіти і розподіл обов'язків: організатор проекту, відповідальні за агротехніку (вирощування лаванди), маркетинг, фінансове планування та комунікації з громадою. Проводиться перша зустріч команди, де учасники обговорюють свої навички та інтереси, після чого кожен обирає роль у проекті. Призначений координатор відповідає за управління процесами та комунікацію між членами команди. Команда розподіляється на групи: агроном відповідає за вирощування лаванди, маркетолог займається просуванням і реалізацією продукції, а фінансист керує бюджетом і плануванням.

Інструменти: Google Sheets або Trello – для спільного планування завдань та відслідковування прогресу.

2. На другому етапі проводимо аналіз вирощування та ринку збуту лаванди, оцінюємо затребуваність продукції (лавандова олія, саше, мило тощо), складаємо бізнес-план. Команда проводить дослідження ринку лаванди в Україні та за її межами. Визначається цільова аудиторія, витрати на вирощування, необхідні ресурси (насіння, обладнання). Команда вивчає рентабельність вирощування лаванди і популярність серед малих підприємств, а також досліджує можливі канали збуту – фермерські ринки, онлайн-магазини та ярмарки. Проводиться SWOT-аналіз для оцінки ризиків та можливостей.

Інструменти: Excel або Google Sheets – для розрахунку витрат і прибутку, аналіз ринку через онлайн-дослідження та спілкування з фермерами або експертами в галузі вирощування лаванди.

3. Технологічний етап. Вирощування лаванди та догляд за плантацією. Організуємо процес вирощування лаванди на території закладу освіти, включаючи вибір місця, посадку, догляд за рослинами та збір урожаю. Використовуємо креативний

підхід для залучення волонтерів і пошуку підтримки від місцевих громад. Паралельно з вирощуванням команда залучає волонтерів через соціальні мережі, організує освітні заходи (лекції, тренінги) для здобувачів освіти і громадськості про користь лаванди та її вирощування.

Інструменти: Агротехнічне обладнання, соціальні мережі для поширення інформації про проект та залучення додаткових ресурсів (насіння, добрива).

Команда створює сторінку в Instagram, Facebook, де публікує оновлення про процес вирощування лаванди та її переваги. Це допомагає привернути увагу громади та залучити нових учасників.

Розробляємо стратегію продажу продукції (свіжа або висушена лаванда, лавандова олія, мило, саше), проводимо рекламну кампанію з метою збору коштів для допомоги ЗСУ. Використовуємо соціальні мережі для просування продукції та організації благодійних ярмарків або онлайн-продажів, дохід від яких буде передано на підтримку ЗСУ.

Інструменти: Canva – для створення дизайну упаковки та рекламних матеріалів, Instagram, Facebook, а також сайти – для продажу товарів (Etsy, локальні платформи).

4. Заключний етап. Після успішного продажу продукції передаємо отримані кошти на підтримку Збройних Сил України, оцінюємо ефективність проекту та підбиваємо підсумки. Команда готує звіт про зібрані кошти та їх передачу на офіційні рахунки благодійних фондів або напряму на потреби ЗСУ. Після завершення проекту команда проводить рефлексію: обговорює досягнення та труднощі, визначає

можливості для поліпшення роботи в майбутніх проєктах.

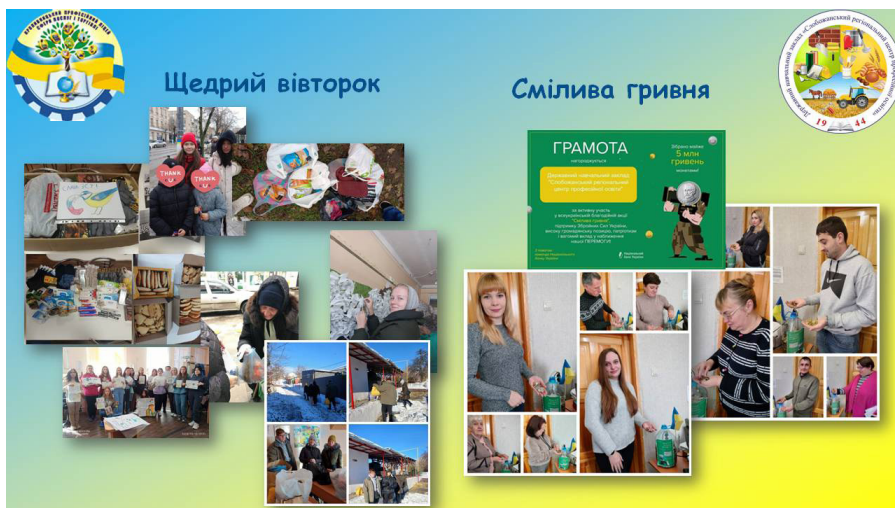
Філософія сьогодення спонукає здобувачів освіти та педагогічних працівників до постійної і невтомної волонтерської діяльності. Їх робота представлена у міні-проектах та благодійних акціях:

- виготовлення смаколиків для наших захисників;
- акція зі збору коштів на придбання зарядних станцій «Наближаємо Перемогу разом!»;
- прийом і благоустрій внутрішньо переміщених осіб;
- участь у благодійній акції Нацбанку України «Смільва гривня».

Благодійні акції:

- обслуговування вразливих категорій населення, надаючи відвідувачам усі види перукарських та манікюрних послуг: фарбування, стрижки, укладання волосся, тощо;
- збір подарунків для дітей Дня Святого Миколая: іграшки, солодощі, фрукти тощо;
- виготовлення смаколиків до свят та на передову нашим захисникам.

Отже, процес виховання у ЗП(ПТ)О направлений до формування успішної, розвиненої, комунікативної особи, здатної адаптуватися в будь-якій ситуації, вчитися впродовж усього життя, бути фізично і морально здоровою, здатною проявляти свої таланти не лише на благо себе і своєї сім'ї, але і країни. Програма виховної роботи повинна навчити здобувачів освіти не боятися труднощів, а долати їх; не відсиджуватися в стороні, а діяти спільно. Цілісність, цілеспрямованість і ефективність виховної діяльності можуть забезпечити лише об'єднані зусилля всіх учасників освіт-

нього процесу, у тому числі соціальних партнерів.

Проектні технології – один із напрямків створення в ЗП(ПТ)О предметно-розвивального середовища, який сприяє розвитку у здобувачів освіти м'яких навичок: самостійності, критичного мислення, творчості, емпатії, співпраці, комунікації, роботи в команді тощо.

Тетяна СЛИШ,
методист ДНЗ «Слобожанський
регіональний центр професійної
освіти»

► Ефективні практики формування soft skills майбутніх кваліфікованих робітників у процесі реалізації спільних проєктів ЗП(ПТ)О з вітчизняними та міжнародними громадськими організаціями та об'єднаннями

Soft skills, або «м'які навички», є ключовими для успішної професійної діяльності майбутніх кваліфікованих робітників. Вони включають комунікативні навички, лідерство, критичне мислення, креативність та здатність працювати в команді. Співпраця з вітчизняними та міжнародними громадськими організаціями й об'єднаннями є важливим елементом у процесі формування цих навичок.

У ДНЗ «Слобожанський регіональний центр професійної освіти» для розвитку та формування навичок успішності майбутніх кваліфікованих робітників впроваджуються проєктні технології. Крім того, відбувається залучення здобувачів освіти до проєктів, які реалізуються спільно з вітчизняними та міжнародними громадськими організаціями й об'єднаннями для розвитку навичок командної роботи та управління часом; мають соціальну значущість, сприяють розвитку відповідальності та ініціативності.

Регіональні ініціативи також реалізуються у співпраці з місцевими громадськими організаціями і сприяють розвитку лідерських навичок у здобувачів освіти. Робота над соціальними й екологічними проєктами сприяє розвитку навичок командної роботи та креативності.

Міжнародні проєкти дають можливість здобувачам освіти працювати

над спільними проєктами, що сприяє розвитку міжкультурної комунікації та адаптивності; молодь об'єднується для роботи над ініціативами, які розвивають навички співпраці та лідерства.

Працюючи над такими проєктами, здобувачі освіти мають можливість отримати необхідні ресурси, фінансову підтримку та організаційну допомогу, які сприяють успішній реалізації ініціатив. Ментори надають здобувачам освіти цінні поради та підтримку, розвиваючи у них soft skills. Наставництво допомагає краще зрозуміти свої сильні та слабкі сторони, працювати над їх удосконаленням.

ДНЗ «Слобожанський регіональний центр професійної освіти» створює сучасну інфраструктуру системи професійної (професійно-технічної) освіти, яка сприяє підвищенню її привабливості для молоді, надає здобувачам освіти навички, які затребувані роботодавцями та відповідають Тенденціям розвитку системи професійної підготовки професіоналів кулінарної справи з міжнародними партнерами.

Соціальне партнерство – дієвий механізм, який реалізує такі завдання:

- підвищення компетентності виробничого персоналу через створення атмосфери довіри в колективі;
- максимальне узгодження та взаємодія суб'єктів соціуму для досягнення соціально-виробничих інтересів;

- побудова соціально-виробничих відносин на основі законодавчих актів, нормативно-правових документів, колективних договорів і міжнародних домовленостей;

- створення ефективних механізмів співпраці між закладами професійної освіти, персоналом підприємства й роботодавцями;

- утворення стратегічних альянсів і корпорацій для міжнародного партнерства, що реалізують концепцію навчання протягом життя, мобільність викладацького складу, освітян та випускників, визнання кваліфікацій, спільна співпраця;

- реалізація міжнародного партнерства в забезпеченні прав людини на пересування в інтересах бізнесу, навчання, працевлаштування.

Ми маємо достатній досвід у взаємодії з роботодавцями та соціальними партнерами. Ця робота здійснюється за такими напрямками:

- проведення виробничого навчання та практики;
- участь у кулінарних конкурсах, фестивалях, міжнародних проєктах;
- поєднання теоретичної підготовки з набуттям практичного досвіду в реальних умовах виробництва;
- забезпечення отримання здобувачами освіти раннього практичного досвіду шляхом стажування або практичної підготовки на робочих місцях;

– поєднання професійної підготовки з набуттям м'яких навичок.

Самоорганізація, командна робота, ефективні комунікації, управління часом, бажання вчитися та вміння зосередитися опрацьовуючи нову інформацію, надають нашому закладу можливість реалізувати завдання й ініціативи, яка є неможливою без залучення широкого кола стейкхолдерів та соціальних партнерів, взаємодія з якими на постійній основі є фундаментом для підвищення престижності професійної освіти.

Педагоги та здобувачі освіти закладу стали учасниками кулінарного конкурсу, до складу якого увійшли судді міжнародного рівня, а саме: президент інтернаціональної кулінарної асоціації Саркіс Якубян з Ізраїлю, віцепрезидент, міжнародний координатор інтернаціональної кулінарної асоціації Мімоза Балла з Албанії та відомі ресторатори м.Харкова. Також брали участь у фестивалі, в якому серед запрошених був майстер пекарського мистецтва світового визнання з Хорватії та фахівці пекарської справи України.

Програми заходів були різноманітними та насиченими: проводились майстер-класи, брейн-ринг з гастрономії, робота арт-класу в номінації «Кращі хлібобулочні вироби», – всі учасники були нагороджені медалями за призові місця та сертифікатами учасника.

Міжнародне партнерство – одна із складових діяльності нашого закладу, що дозволяє реалізувати спільні проекти та обмінюватися досвідом роботи. У рамках довгострокового міжнародного проекту між ДНЗ «Слобожанський регіональний центр професійної освіти» та компанією «Керко Болгарія ЕООД», що має мережу готелів у курортних комплексах Болгарії, була укладена двостороння угода про співробітництво, згідно з якою здобувачі освіти сьомий рік поспіль проходять виробничу практику та стажування на робочих місцях у п'ятизіркових готелях курортів Болгарії.

Здобувачі освіти, набувши професійних компетентностей у закладі освіти, застосовують свої знання, працюючи за фахом. Під час роботи вони набувають навичок у приготуванні болгарських страв та мають змогу продемонструвати своїм колегам з Болгарії вміння використовувати свої практичні знання, обмінятися професійним досвідом та популяризувати національну українську кухню.

Спільна діяльність приносить чудо-

ві результати. Так, наприкінці 2023 року заклад освіти отримав від міжнародних партнерів 20 одиниць сучасного обладнання для лабораторій з підготовки кухарів, кондитерів та пекарів.

Завдяки підтримці Міністерства освіти і науки України, Харківської обласної державної адміністрації реалізується проект «Створення у ДНЗ «Слобожанський регіональний центр професійної освіти» навчально-практичного центру з професій: «Кухар», «Кондитер». У подальшому на базі навчально-практичного центру з даних професій планується відкрити ХАБ, який працюватиме в межах стратегії реформи шкільного харчування першої леді Олени Зеленської. Кулінарний

хаб – це місце з сучасним обладнанням, де навчатимуть здобувачів освіти та кухарів з ідалення закладів освіти готувати страви з оновленого шкільного меню, розробленого українським шеф-кухарем та ресторатором Євгеном Клопотенком.

У рамках швейцарсько-українського проекту «Децентралізація для розвитку демократичної освіти» майстри виробничого навчання пройшли курсову підготовку з приготування страв для шкільного харчування.

Залучення здобувачів освіти ЗП(ПТ)О до спільних проектів, ініціатив із вітчизняними та міжнародними організаціями дозволяє формувати не лише професійні знання, а й критично важливі soft skills, які у майбутніх кваліфікованих робітників успішно інтегруються на ринку праці та сприяють кар'єрному зростанню.

Ірина ТОЛМАЧОВА,
директор ДНЗ «Слобожанський регіональний центр професійної освіти»

ДНЗ «Регіональний центр професійної освіти швейного виробництва та сфери послуг Харківської області»

ПРАКТИЧНА МАЙСТЕРНЯ «Формування soft skills як ключ до успіху в професійній освіті»

► Формування м'яких навичок здобувачів освіти з професій швейного напрямку: перші результати впровадження

На завершальному етапі експерименту «Формування м'яких навичок (soft skills) майбутніх кваліфікованих робітників в освітньому середовищі закладу професійної (професійно-технічної) освіти», озирнувшись назад, можемо сказати, що у педагогів і здобувачів освіти за цей час відбулась дуже велика трансформація свідомості, дій і вчинків.

На початку експерименту я виокремила певний перелік навичок для розвитку у майбутніх кваліфікованих робітників швейного напрямку, бо вважала такі навички найдоцільнішими. Серед цього списку загально відомі

навички: критичне мислення, комунікативні навички, вміння працювати в команді, самоорганізація, або тайм менеджмент, адаптивність, гнучкість, емпатія. Під час проведення експерименту, я додала ще одну, на мій погляд, важливу навичку, яка поєднує в собі цілий ряд інших – вміння формувати свій гардероб.

Успішність та ефективність формування цих навичок у здобувачів освіти залежить від методів і засобів організації освітнього процесу. При виборі методів, прийомів, форм навчання, для мене були дуже корисні вебінари науково-освітнього альянсу, присвячені даній

темі. Кожен вебінар ми обговорювали на засіданнях методичної комісії: ділились враженнями, оцінювали користь від персоналізованих порад щодо методів викладання, ефективної взаємодії між ними.

Досвід колег з розвитку м'яких навичок надихнув членів методичної комісії педагогічних працівників професій швейного виробництва зробити «інвентаризацію» можливості впровадження в освітній процес новітніх технологій навчання і виховання успішних кваліфікованих робітників швейного напрямку. Як результат, ми повністю перезавантажили роботу навчально-

практичного центру сучасних швейних технологій і дизайну на базі нашого закладу освіти.

Зараз ми проводимо курси перепідготовки кваліфікованих робітників, вже випустили 3 групи, розпочала навчання четверта. Діяльність навчально-практичного центру найкраще підтверджує успішність випускників:

- навички високого рівня майстерності під час виготовлення ростових ляльок (випускниця курсів має власний бренд);
- відкриття власної справи з виготовлення постільної білизни.

Дуже теплі слова вдячності ми чуємо від випускників курсів перепідготовки в день проведення Державної кваліфікаційної агестації кожної групи. Ці слова дають розуміння, що вся наша команда працює в правильному напрямку: поєднання професійних і м'яких навичок для досягнення професійних успіхів слухачів курсів.

Онлайн-навчання ставить перед викладачами нові виклики, які ми вимушені долати щодня, використовуючи всі наявні навички hard і soft skills.

Окремо хочу приділити увагу навичці, яка просто необхідна для успішної людини – **вміння формувати свій гардероб**. Гардероб може бути різним для кожної людини, оскільки він відображає її індивідуальний стиль, смак та потреби. Формування гардеробу дозволяє людині обирати і поєднувати

одяг, аксесуари, оздоблення так, щоб вони відображали її стиль, особистість, настрій, відповідність події, а також невербальні повідомлення про його власника.

Уміння формувати гардероб розвиває цілий ланцюжок навичок:

1. *Самовираження*: через виготовлення ексклюзивних речей для гардеробу, які відображають власний стиль. Серед них: виготовлення худі "оверсайз", брошки з бісеру, прикраси з квітів, з модними "вухками".

2. *Самоповага та самовпевненість*: через вибір елементів гардеробу, які сміливо виражають вашу індивідуальність. Наприклад, розмальована текстильними фарбами джинсова куртка, або незвичайна вишивка на вишиванці – це те, як ви почуваетесь в своєму одязі.

3. *Комфорт та практичність*: через вибір одягу, який підходить вам за розміром і в якому ви почуваетесь комфортно, навіть якщо це не відповідає останнім модним тенденціям. Наприклад, минулої зими, всі, хто приходив у майстерню, пошили собі теплі спортивні костюми.

4. *Художній смак, креативність*: через створення незвичайних комбінацій речей, використовуючи нетрадиційні елементи. Наприклад, одяг у стилі "аніме".

5. *Екологічна відповідальність*: через вибір одягу із натуральних і еколо-

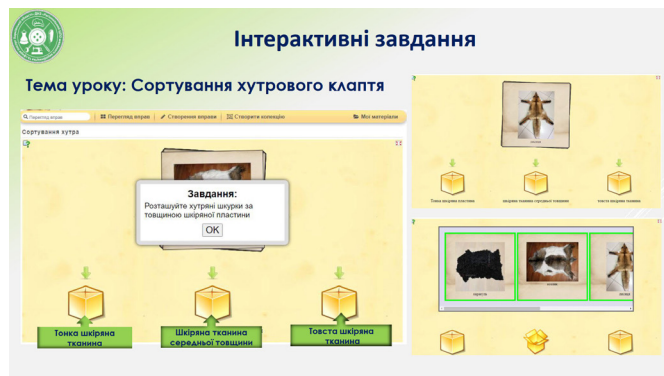
гічно чистих матеріалів, виготовлення базових, якісних речей, які можна поєднувати між собою, замість купувати нові речі кожного сезону.

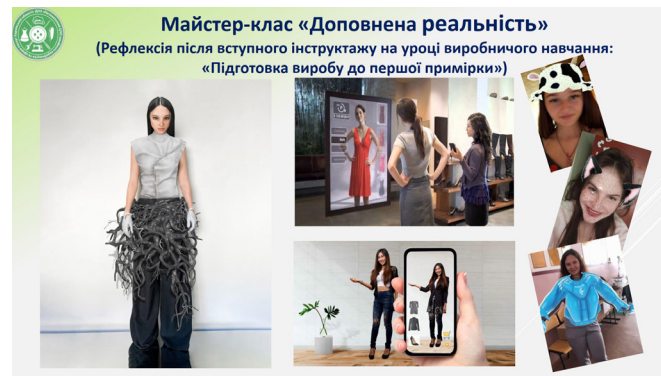
6. *Ощадливість*: через створення капсульного гардеробу, що складається з речей, які легко комбінуються між собою, дозволяючи створювати різні образи з мінімальної кількості одягу. Маючи необхідні навички, можна надати старим речам нового вигляду, познайомившись з мистецтвом апскайлінгу.

Отже, вміння формувати гардероб впливає не тільки на зовнішній вигляд, але і на самосприйняття, соціальну взаємодію та сприйняття вас оточуючими.

Для формування зазначених навичок на уроках виробничого навчання використовують методи реальних виробничих ситуацій. Найбільшу ефективність у формуванні м'яких навичок мають методи воркшопу, активного та інтерактивного навчання, майстер-класи.

Завдяки вебінару "Логістика формування навичок успішності", ми оцінили практичну користь проведення воркшопів. Наприклад, при вивченні теми: «Виготовлення чоловічих штанів», здобувачі освіти 2-го курсу були поділені на 2 групи. Кожна група отримала комплект лекал чоловічих штанів та костюмну тканину. Майстер виробничого навчання дала завдання: визначити кількість витрат основного

матеріалу на 1 одиницю виробу.

Навчальна мета воркшопу поєднує опанування:

- способів розкрою тканини;
- розміщення лекал на тканині;
- зменшення площі міжлекальних випадів.

Виховна мета воркшопу: отримання індивідуального досвіду у вирішенні конкретних завдань кожного учасника.

Участь майстра виробничого навчання зводиться до ролі модератора, який озвучує певні умови виконання:

- спосіб настилу тканини: лице з лицем;
- дотримання напрямку нитки основи на деталях крою;
- послідовність розташування робочих лекал на тканині.

Учасники воркшопу отримують знання самостійно, в груповій взаємодії. Набуті таким чином навички засвоюються найкраще. Як результат, в однієї команди витрати матеріалу виявились на 15 см меншими, ніж в іншій, завдяки раціональнішому розташуванню лекал на тканині.

Методи активного та інтерактивного навчання в процесі формування навичок успішності майбутнього кваліфікованого робітника сприяють розвитку творчої діяльності здобувачів освіти, дозволяють одночасно залучити всіх до виконання завдання, створити атмосферу змагання. Ці методи застосовуємо при дистанційному та змішаному навчанні, наприклад, на уроках виробничого навчання з професії «Кушнір-розкрійник; кравець», яка є унікальною і отримати її можна в Україні тільки в нашому закладі освіти.

Майстри виробничого навчання і викладачі професійно-теоретичної підготовки створюють цікаві інтерактивні вправи на різних онлайн-платформах, розробляють бінарні уроки. Наявний запас хутрового клаптя використовуємо

для зйомки відеоуроків та для практичних відпрацювань трудових прийомів зі здобувачами освіти. Використовуємо світліни хутрових виробів, знайдені на просторах інтернету, в поєднанні з практичним досвідом обробки хутра, осучаснюємо старі конспекти і підручники для кращої мотивації здобувачів освіти опанувати таку цікаву професію.

Метод кейсів є ефективним для підтримання діалогу зі здобувачами освіти. Наприклад, при вивченні теми: «Виготовлення чоловічої сорочки», здобувачам освіти була запропонована ділова гра. У кожній підгрупі було визначено керівника, замовника, конструктора, технолога і закрійника для пошуку спільного вирішення проблеми. Завдання полягало у визначенні раціональних способів витрат матеріалів при виготовленні кітелів для кухарів, на основі реальної виробничої ситуації, коли закупили одну кількість тканини, а в процесі виконання замовлення зросла кількість замовлених виробів. Під час спільного обговорення були заслухані можливі варіанти вирішення питання від кожного учасника. У результаті було прийняте спільне рішення, яке дозволило виконати замовлення без закупівлі додаткової тканини, що повністю задовольнило замовника. Такі вправи розвивають комунікативні навички, тайм-менеджмент і критичне мислення здобувачів освіти.

Постійно шукаючи нові методи і засоби розвитку навичок успішності майбутніх кваліфікованих робітників, я застосувала доповнену реальність на уроках виробничого навчання кравців, а саме: під час **майстер-класу** при вивченні теми: «Виготовлення сукні нескладної технологічної обробки». Тема уроку: «Підготовка виробу до першої примірки». Для цього використала додаток з доповненою реальністю, який дає можливість виконувати онлайн-примірку виробів, реалізувати

креативні ідеї, надаючи здобувачам освіти інтерактивне та захоплююче навчальне середовище. За допомогою додатка можна не лише визначити розмір замовника, виконати примірку сукні, а й змінити конструктивні елементи без витрат на матеріали, експериментувати з кольорами, фактурою тканини, підбирати оздоблення та аксесуари для формування гардеробу.

Набуті м'які навички допомогли представити творчий колектив нашого закладу освіти на VI Всеукраїнському конкурсі «Fashion прорив» з колекцією одягу «Слобожанські мавки». Поєднання навичок організації командної роботи, вміння розкрити лідерський потенціал, креативність, прийняття рішень у нестандартних ситуаціях (а їх було немало: це і малий бюджет, і відсутність світла, і невчасна хвороба більшості учасників) стало підтвердженням певного рівня сформованості soft skills. Творчий колектив закладу був нагороджений дипломом незламності за творчий пошук, збереження національних традицій та сучасний погляд на наше історичне минуле, зачарування Україною.

Отже, саме поєднання різних методів навчання дає змогу організувати процес усвідомленого навчання та особистісного зростання, спонукає здобувачів освіти до спрямованого та продуктивного саморозвитку. Таким чином створюються сприятливі умови для формування у здобувачів освіти критичного й емоційного мислення, стимулювання та заохочення до самостійного пошуку відповідей на питання, креативних рішень при підтримці та дозованої допомозі з боку педагога.

Юлія ОЛЬХОВСЬКА,
майстер виробничого навчання
ДНЗ «Регіональний центр професійної
освіти швейного виробництва
та сфери послуг
Харківської області»

► Навички 4К для успішного кваліфікованого робітника

Успішними наразі є ті, хто вміє навчатися впродовж життя, ставить чітку мету та цілеспрямовано досягає її, працює в команді, успішно спілкується в мультикультурному середовищі, володіє іншими сучасними вміннями та навичками. Саме тому освітній процес спрямований на підготовку майбутнього фахівця з високим рівнем інтелектуальної культури, творчого, ініціативного, самостійного, здатного до самоосвіти й саморозвитку здобувача, який вміє критично мислити, сприймати різні точки зору й відстоювати свою.

Здатність знайомитись, співпрацювати, презентувати себе, свої ідеї та результати, знаходити баланс між роботою і життям, брати на себе лідерські функції та бути членом команди – все це мінімальний набір характеристик для просування майже будь-якими кар'єрними сходинками.

У системі формування м'яких навичок учнівської молоді чільне місце належить предметам суспільно-гуманітарного напрямку. Формування мовленнєвої культури у середовищі національної та іноземної мови, умінь аналізувати історичні процеси та події сьогодення життя – це компетентність, якою має володіти майбутній робітник сфери послуг. Саме тому в ході експерименту з формування м'яких навичок увага педагогів методичної комісії викладачів суспільно-гуманітарних

предметів спрямовувалась на навички 4К: креативність, критичне мислення, кооперація та комунікація.

Комунікативні навички допомагають розвивати відносини з людьми, підтримувати розмову, ефективно поводитися під час спілкування з оточуючими. Для розвитку цієї навички педагоги використовують різні вправи та техніки. Наприклад, викладач української мови та літератури Біда Анатолій Григорович прагне удосконалити спілкування здобувачів освіти (та й викладачів також). Задля цього він створив навчальний посібник «Дорога до правильної мови», який складається зі словника поширених фразеологізмів, слів з проблемними наголосами, сленгованих висловів та словника-антисуржика. Користуючись посібником, як на уроках, так і в позаурочний час, під час написання творів чи усного спілкування викладач спостерігає значне покращення мовлення здобувачів освіти. Також і під час практичних занять майстри виробничого навчання спостерігають у здобувачів освіти більш впевнену професійну українську мову.

Говорячи про іншомовну компетентність, ми розуміємо, що вільне володіння англійською мовою, вміння дискутувати, відстоювати свою думку – це потужна перевага при конкурентному відборі фахівців у будь-якій галузі на сучасному ринку праці. Саме

тому, як викладач англійської мови, я використовую різні засоби та техніки розвитку навичок softs kills.

Маємо досвід використання на уроках англійської мови робочого зошита із професійним спрямуванням для кухарів. Велика увага приділяється не тільки використанню нових лексичних одиниць, а й розвитку soft skills: communication, problem solving ability, decision making. Робочий зошит має онлайн-версію, яку можна використовувати під час дистанційного навчання та як домашнє завдання, що дозволяє розвивати такі softs skills, як motivation та time-management.

Саме розробка робочого зошита підштовхнула мене частіше використовувати Case-Study (кейс-технологію) у своїй роботі. Наприклад, для здобувачів освіти за професією «Кухар; кондитер» найбільш ефективні кейси, спрямовані на формування професійної компетенції. Тут, на мою думку, найбільше підходять рольові ігри: вирішення фінансових питань або технічних неполадок, що можуть виникнути в кафе чи ресторані (помилки під час розрахунку, невиконання завдань обслуговуючим персоналом, скарги клієнтів тощо). Або, працюючи з майбутніми перукарями, даємо їм листи-скарги від умовного клієнта. Вони відповідають на скарги клієнтів, продумують пропозиції для їх усунення. Після письмової роботи

Навички 4К

Креативність Критичне мислення Кооперація Комунікація

Навчальний посібник «Дорога до правильної мови»

Світ мови, це мови
Чем мови, того й мова, логічного мислення

ЗМІСТ

- 1. Культура мови: що за цим поняттям?
- 2. Чому в наш час варто спілкуватися за своїм мовленням та писемно?
- 3. Словник просторіч, сленгованих висловів: що означають та як їх уживати.
- 4. Найпоширеніші вади, помилки у мові слобдчан.
- 5. Виплошуємо слова правильно! (Словничок з проблемними наголосами).
- 6. Словничок поширених фразеологізмів, тлумачення їх під час НМГДНО.
- 7. Антисуржик (Словничок).
- 8. Віні слова не знають москowitzи.
- 9. Цікаві факти про мову.

ДОРОГА ДО ПРАВИЛЬНОЇ МОВИ
Про що варто пам'ятати людині, яка прагне бути грамотною

Навчальний посібник для здобувачів загальної професійно-технічної, передвищої освіти

Робочий зошит з іноземної мови із професійним спрямуванням «Кухар»

Державний національний видавничий центр
«Львівський національний університет імені Івана Франка»
Special English
Підручник англійської мови
для професійного спрямування «Кухар»
Львів, 2023

Case-study

Dear Sir or Madam,

I am writing to complain about the terrible evening that in your cafe "Snowflake" where my friends and I celebrated my birthday party on December 15th.

We were assigned the flawless service but it wasn't such. We had reserved a table but when we arrived, there were not enough chairs for us to sit on. The service was very slow and we had to wait for half an hour before we could order.

Furthermore, your staff was impolite and not helpful. The waiter didn't know the ingredients of dishes. We said that it was none of his business.

What is more, the main course wasn't tasty. The waitress was overcooked and dry and wasn't worth the money paid. I would recommend to employ a new chef because the food wasn't cooked properly.

The supervisor didn't pay any attention to our complaints and denied our claims. We were rude when he asked us to look for another restaurant instead.

As you can see we couldn't enjoy our party, it was spoilt.

I request you to kindly investigate and take action against the staff on duty for their negligence and rude behavior.

I look forward to receiving your apology and trust you will give serious consideration of the matter.

Yours faithfully,
Maxim White

Dear Sir/Madam,

I was a customer, along with several friends, at your restaurant last week, and I am writing to complain about the treatment we received.

The manager was extremely rude to us from the moment we entered the restaurant, and we had to wait almost half an hour for a table, although we had booked one.

Having ordered our food, we were kept waiting almost an hour. When it finally arrived it was so badly cooked that we had to send it back. No apology was offered for the appalling food, and we thus decided to leave the restaurant without re-ordering.

This incident ruined our evening, and I am writing in the hope that some action will be taken against the staff of your restaurant.

Yours faithfully,
Peter Brown

Критичне мислення

Mindmapping

Mindmapping

Soft skills - навички майбутнього

«салон» організовує зустріч, на якій обговорюються скарги та причини виникнення ситуацій, що призвели до скарг клієнтів.

Основна мета під час розроблення таких завдань спрямована на розвиток прагматичної (функціональної) компетенції: вміння майбутніх робітників використовувати професійну лексику в робочій ситуації. Аналізуючи роботу над розвитком soft skills, можна сказати, що рівень знань і впевненість використання мови у здобувачів освіти покращилися. Одночасно розвиваються креативність, критичне мислення, кооперація та комунікація.

Говорячи про розвиток критичного мислення, пропонуємо досвід викладача історії Одерій Тетяни Вікторівни. На уроках історії під час вивчення біографій історичних діячів здобувачі знайомляться з інформацією з різних джерел. Це звичайно і підручник, і Вікіпедія, й інші сайти... Використовуючи критичне мислення, здобувачі доходять висновку, що, наприклад, в угоду політичним амбіціям діяльність будь-якого діяча можна перекрутити.

Здобувачі освіти вчаться не тільки розпізнавати фейки, а й самостійно створювати їх, виконуючи вправу «Вірю – не вірю». Під час виконання подібних вправ вони усвідомлюють, що фейки можуть ховатися всюди: і в серйозній інформації, і в розважальній. Знайти істину здобувачам допомагають різноманітні методи і прийоми, які розвивають критичне мислення. На думку

викладача, одним із найкращих є метод «Шести капелюшків мислення». Мета цього методу: осмислити інформацію, поєднати її з власним досвідом і сформулювати самостійні судження.

Також не можна не згадати такі методики, як mindmapping (представлення даних у графічному вигляді), моделювання та завдання, під час виконання яких здобувачі освіти продумують власну доказову лінію, вчаться добирати аргументи і факти (дискусійні клуби, дебати, прес-конференції, судові слухання). Таким чином ми розвиваємо ще й креативність здобувачів освіти.

Окрему увагу хочу звернути на використання mindmapping більшістю викладачів-членів методичної комісії. Саме техніка майндмепінгу дозволяє більше запам'ятовувати та опрацьовувати інформацію. Готові ментальні карти дозволяють зберігати і постійно повертатися до важливої інформації і цілей, структурувати і вдосконалювати власне "Я". При цьому інформація, викладена радіантним способом, легко сприймається і швидко запам'ятовується. Це може стати в нагоді і при виконанні глобальних завдань, і в повсякденних ситуаціях, і в професійній діяльності здобувачів освіти сфери послуг.

Завдяки mindmapping складені карти для професійної орієнтації майбутніх абітурієнтів з професій швейного напрямку. Створено ментальні карти з предметів, що сприяють розвитку навичок тайм-менеджменту, асоціативного мислення, реалізують гармонійний

розвиток особистості здобувача освіти. Ментальні карти розвивають креативне й критичне мислення, пам'ять й увагу, а також роблять процес навчання цікавим і продуктивним.

Підбиваючи підсумки, згадаємо, що журнал Forbes вважає найголовнішими навичками комунікативну компетентність та креативність. Німецькі експерти відзначають комунікативні та управлінські навички: ораторське мистецтво, вміння переконувати, організовувати людей, управляти, робити презентації, знаходити підхід до людей і вирішувати конфліктні ситуації. Британські фахівці виокремлюють персональні навички: тайм-менеджмент, саморозвиток, управління емоціями, самоорганізацію, інтерперсональні навички (комунікація, робота у команді, ведення переговорів, конфлікт-менеджмент), лідерські здібності.

Розвиток soft skills, а саме: 4К, безпосередньо впливає на розвиток кар'єрного потенціалу молоді ЗП(ПТ)О, набуття життєвих навичок та підвищення здатності молодої людини до працевлаштування.

Вважаємо роботу викладачів суспільствознавчих та філологічних предметів над розвитком soft skills у майбутніх кваліфікованих робітників цікавою, корисною та плідною.

Алла ШАРИКІНА,
викладач іноземної мови ДНЗ
«Регіональний центр професійної освіти швейного виробництва та сфери послуг Харківської області»

► Роль соціально-психологічної служби у формуванні м'яких навичок майбутніх кваліфікованих робітників

Участь в експерименті «Формування м'яких навичок (softs kills) майбутніх кваліфікованих робітників в освітньому середовищі закладу професійної (професійно-технічної) освіти», переконала нас, що саме такі навички, як комунікація, співпраця, критичне мислення та емоційний інтелект, необхідно формувати в здобувачів освіти під час проведення профілактичних та просвітницьких заходів. Спілкування з майстрами виробничого навчання та класними керівниками дало змогу більш цілеспрямовано виокремити перелік навичок, які необхідно розвивати для майбутніх кваліфікованих робітників, адже ці навички є ключовими для успішної інтеграції молоді в суспільство та професійне середовище.

Сучасні підлітки обмежені в комунікації і соціалізації. Деякі з них не усвідомлюють важливість м'яких навичок для свого особистісного і професійного розвитку. Вони стикаються з труднощами у стосунках через булінг, нерозуміння або нестабільність в їхньому особистому оточенні. Саме тому, в своїй роботі, я приділяю велику увагу розвитку комунікативних навичок, співпраці, критичного мислення та емоційного інтелекту.

Спілкування з підлітками вимагає вміння слухати їхні думки та почуття, бути емпатичним та співчутливим.

Важливо виявляти зацікавленість до їхнього життя та підтримувати їх у важких ситуаціях, навчити їх будувати позитивні відносини з оточуючими, вирішувати конфлікти мирним шляхом та розвивати вміння ефективного спілкування.

Для розвитку комунікативних здібностей використовую ділові ігри та тренінги.

Ділові ігри дозволяють учасникам висловлювати свої думки, критично мислити, дійти до єдиного рішення, розвивають комунікативні здібності та групову взаємодію, що є важливим чинником для підготовки кваліфікованих робітників.

Тренінгові заняття спрямовані на покращення навичок спілкування, слухання, виразності та вміння вести діалог і передбачають виконання різних вправ на розвиток емпатії, вміння висловлювати свої думки чітко та лаконічно, ефективно слухати співрозмовника. Тренінги допомагають молоді стати впевненішими в собі та у спілкуванні з оточуючими при проходженні виробничої практики, працевлаштуванні та взагалі в подальшому житті.

Багато здобувачів освіти відзначають, що ділові ігри та тренінгові заняття є веселим і захоплюючим способом проведення позаурочного часу. Вони оцінюють можливість активної

взаємодії з однолітками як особливо привабливу можливість самореалізації, досягнення конкретних цілей і результатів, що підвищує їх самооцінку. Перемога в грі або успішне виконання завдання впливають на впевненість у власних силах. Підлітки, зазвичай, усвідомлюють, що участь у таких заходах допомагає їм покращити свої комунікативні навички, навички роботи в команді та критичне мислення. Ці навички стали в нагоді їм у спілкуванні з потенційними роботодавцями під час проходження виробничої практики. У ділових іграх підлітки відчують себе в безпечному середовищі, де можна помилятися і брати участь у обговореннях без страху критики. Це сприяє розвитку їх емоційного інтелекту та відкритості до нового досвіду в житті.

Паралельно з розвитком комунікативних навичок та групової взаємодії формується емоційний інтелект, який включає вміння усвідомлювати, розуміти і управляти своїми емоціями, а також емоціями інших людей. Для цього застосовуємо вправи, в яких здобувачі освіти описують свої почуття в різних ситуаціях і знаходять способи їх вираження, практикують емпатію, активне слухання та ефективну комунікацію. Вчимо їх вмінню розпізнавати емоції оточуючих та розвиваємо навички вирішення конфліктів за допомогою

М'які навички

- Порозуміння
- Контакт
- Переговори
- Інформація
- Спілкування
- Комунікація
- Сполучення
- Зв'язок
- Обмін
- Радість
- самоконтроль
- інтелект
- Емоційний
- ГІВ
- Любов
- Самосвідомість
- Щастя
- Самотивація
- розум
- дочільність
- мислення
- СВІДОМІСТЬ
- Критичне
- розсудливість
- командна
- партнерство
- Співробітництво
- Кооперація
- асоціація
- Співпраця
- приналежність
- адлянас
- робота
- Участь

Темі просвітницьких занять

- «Толерантність та її значення у формуванні цілісної особистості молодшої людини»
- «Методи ефективного спілкування»
- «Таймніці спілкування»
- «Самореалізація як складова успішної особистості»
- «Конфліктні ситуації та способи виходу з них»

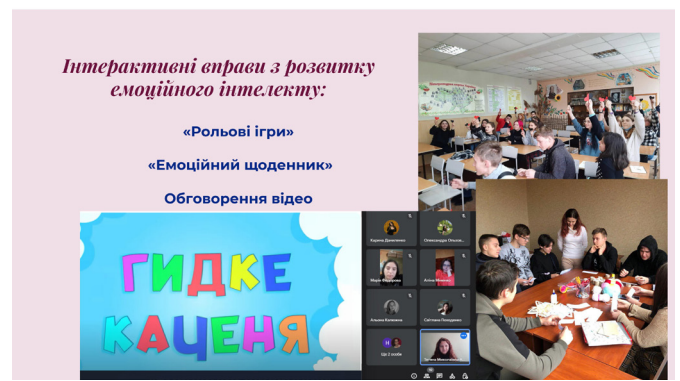
Ділові ігри

«Ситуація на базі»
Учасників розділяють на групи, кожна з яких отримує певну ситуацію (наприклад, вирішення конфлікту, презентація послуг/товару, ведення переговорів). Вони повинні обговорити свої дії та підійти до ситуації, щоб досягти бажаного результату.

«Гризун та Мисливець»
Один учасник є "гризуном", який має щось із собою, що він не може показати (наприклад, таємницю, ідею). Інші учасники є "мисливцями", які ставлять питання, на які "гризун" може відповідати тільки "так" або "ні".

Ділові ігри та тренінги за думкою здобувачів освіти сприяють:

- ✓ Веселому та активному проведенню часу
- ✓ Активному спілкуванню
- ✓ Підвищенню самооцінки
- ✓ Впевненості у власних силах

розуміння емоцій сторін через аналіз ситуацій, рольові ігри або обговорення емоційних реакцій на різні події.

Особлива увага приділяється рефлексії. Після будь-якої взаємодії потрібно обговорити з підлітками, що спрацювало, які емоції виникли і чому важливо їх розуміти.

Інтерактивні вправи, чудово покращають навички самосвідомості, емпатії, управління емоціями та міжособистісної комунікації. Ось кілька вправ, які можуть допомогти у цьому процесі:

– «Рольові ігри». Проведення рольових ігор, де підлітки відтворюють різні ситуації, що потребують прояву емоцій і реакцій (наприклад, конфлікти з друзями), допомагає учасникам зрозуміти емоційні реакції інших та попрактикуватися в управлінні власними емоціями.

– «Емоційний щоденник». Запровадження регулярної практики ведення щоденника, де підлітки записують свої емоції, їх причини та характеристики. Це може проходити у форматі обговорення в малих групах,

щоб учасники могли ділитися своїми думками та почуттями.

– Обговорення відео. Перегляд фільмів, щоб проаналізувати емоційні переживання персонажів. Учасники обговорюють, які емоції вони помітили, і як би вони вчинили в подібних ситуаціях. Ці інтерактивні вправи створюють безпечне і дружнє середовище для вираження почуттів та навчання управлінню емоціями, допомагаючи підліткам розвивати важливі навички емоційного інтелекту.

Комунікативні навички та емоційний інтелект допомагає майбутнім кваліфікованим робітникам стати більш впевненими, чуйними та дієвими в спілкуванні. Вони вчаться розуміти емоції як свої, так і інших, що робить їх більш адаптивними в різних соціальних ситуаціях. Цей процес стає основою для побудови здорових стосунків, які допомагають підліткам стати успішними в особистому та професійному житті.

Отже, формування soft skills сприяє адаптації підлітків до соціального середовища через розвиток навичок

комунікації, що допомагає формувати позитивні стосунки з однолітками та дорослими, дозволяє здобувачам освіти краще розуміти свої емоції та почуття інших, що знижує рівень конфліктів і сприяє більш гармонійним стосункам, допомагає підліткам розвивати впевненість у своїх здібностях, що позначається на їхньому самосприйнятті та мотивації. Впровадження практичних вправ, де підлітки набувають умінь ефективно аналізувати ситуації та знаходити конструктивні рішення, є важливим етапом успішної інтеграції їх у суспільство.

Загалом, робота соціально-психологічної служби закладу освіти є важливою складовою соціалізації та підготовки до дорослого життя майбутніх кваліфікованих робітників, що сприяє формуванню здорового суспільства та розвитку економіки.

Тетяна АФНАСЬЄВА,
соціальний педагог ДНЗ

«Регіональний центр професійної освіти швейного виробництва та сфери послуг Харківської області»

► Школа лідерів як реальна практика розвитку soft skills учнівської молоді

Школа лідерів – це реальна практика розвитку soft skills учнівської молоді. Участь у експерименті «Формування м'яких навичок (soft skills) майбутніх кваліфікованих робітників в освітньому середовищі закладу професійної (професійно-технічної) освіти» надихнула наш колектив на створення школи лідерів, а в подальшому – на розробку та впровадження пілотного проєкту «Разом ми сила», спрямованого на «прокачку» м'яких навичок та лідерських здібностей здобувачів освіти.

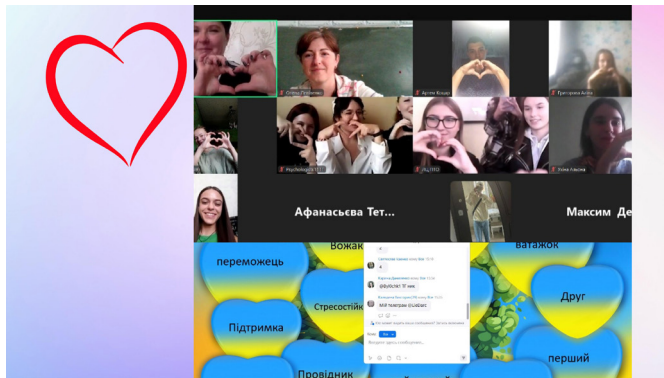
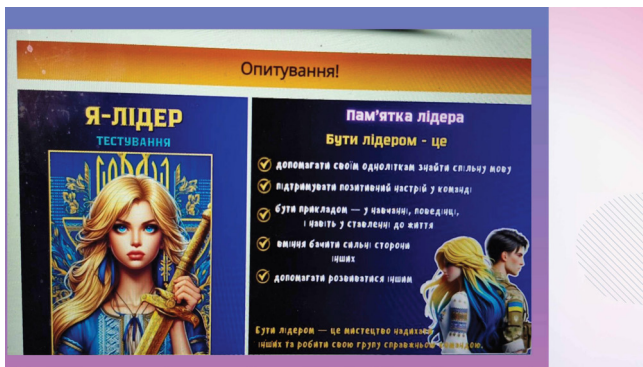
Школа лідерів є сучасним освітнім підходом, який не лише допомагає здобувачам освіти отримувати знання,

але й розвиває ключові навички ХХІ століття: лідерство, відповідальність, командну роботу та здатність приймати рішення. Сучасний ринок праці вимагає від фахівців не лише професійних знань та вмінь, але й розвинених м'яких навичок і лідерських якостей. Оцінка soft skills розпочинається ще на етапі перегляду резюме та портфоліо. Звертається увага на такі речі:

- Чи є в резюме приклади лідерства, роботи в команді, комунікації?
- Чи бере учень участь у волонтерських або громадських проєктах?
- Чи є в портфоліо приклади креативних рішень або інновацій?

Діяльність школи лідерів впливає на всі аспекти роботи учнівського колективу, дозволяє учням не просто бути успішними в навчанні, але й стати лідерами у власному житті. Разом ми формуємо нове покоління свідомих, активних та відповідальних громадян, які так необхідні нашій державі сьогодні і будуть ще більш затребувані у післявоєнний період.

Перед початком роботи школи лідерів наш педагогічний колектив дуже ретельно вивчав тему лідерства, проводив різноманітні опитування як здобувачів освіти закладу освіти, так і учнів загальноосвітніх шкіл. Найбільш

цікавими були відповіді на такі питання:

- Чи знають вони, що означає поняття «лідер» та «лідерство»?
- Чи вважають вони себе лідером?
- Чи хотіли б вони дізнатися більше про лідерство?
- Яка форма подачі матеріалу була б найдоречнішою та найцікавішою?

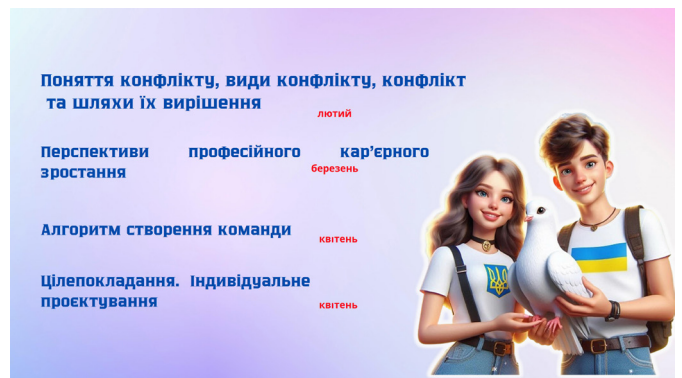
В опитуванні взяли участь 354 особи, але ця цифра продовжує зростати. Здебільшого дізнатися про лідерство та «прокачати» свої лідерські навички хочуть не тільки здобувачі професійної освіти та учні загальноосвітніх шкіл, а й їх батьки, викладачі, майстри виробничого навчання. 45% опитаних відповіли, що вважають себе досить обізнаними в поняттях «лідер» та «лідерство», 22% – знають та чули про поняття, лише 9% – вважають себе лідерами, а 55% – хотіли б «прокачати» свої лідерські здібності. Найбільш привабливими та цікавими заходами вважають тренінги та інтерактивні ігри.

Тому для школи лідерів ми визначили такі вектори розвитку:

- Робота зі здобувачами освіти центру.
- Робота з учнями загальноосвітніх шкіл за принципом «рівний-рівному».
- Робота з батьками.
- Робота з викладачами та майстрами виробничого навчання.

На базі школи лідерів розпочалося впровадження пілотного проекту «Разом ми сила». Кажуть один в полі – не воїн. Розуміючи це, ми запропонували нашим колегам з різних міст України та їх лідерам учнівського самоврядування долучитися до участі у пілотному проекті. Перший етап проекту розрахований на рік та включає в себе інтерактивні заняття (тренінги, ділові ігри, бесіди) з лідерами учнівського самоврядування. Проведені заходи мали велику активність наших лідерів. Після занять ми отримали подяки та бажання рухатися далі, творити, досліджувати, що є великою перевагою в наш непростий час.

Завдяки школі лідерів та проекту «Разом ми сила» лідери учнівського самоврядування зможуть:

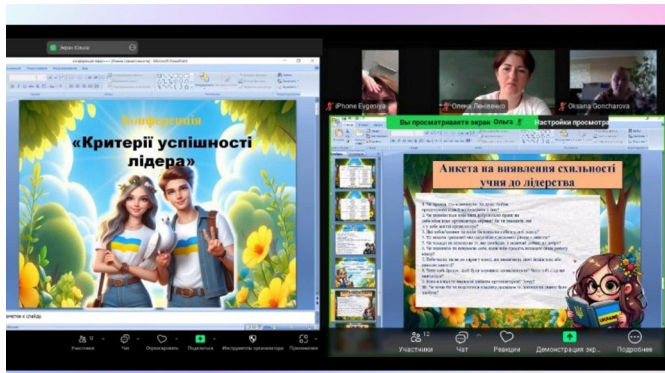
– підвищити рівень знань, умінь та навичок в організації оптимального спілкування, конструктивної взаємодії, етичної культури;

- навчитися працювати самостійно та в команді;
- навчитися використовувати власний потенціал та потенціал команди;
- «прокачати» здатність об'єктивно оцінювати себе та роботу інших.

Пропонуємо вашій увазі програму спільного проекту «Разом ми сила». Темі охоплюють портрет лідера, його специфічні та загальні якості, уявлення про себе як про лідера, самооцінку лідерських якостей, знайомство з невербальною мовою, психологію спілкування, алгоритм створення команди та багато іншого.

Значну увагу школа лідерів приділяє роботі зі здобувачами освіти нашого закладу освіти, з керівниками груп та батьками. Проведено такі заходи, як конференція «Критерії успішності лідера», тренінгові заняття «Я – лідер», «Я – патріот», «Лідер та його команда» тощо. Більше інформації можна отримати на сайті закладу в розділі «Школа лідерів».

В електронній газеті «Шпулька», яка видається нашим закладом освіти, є рубрика для висвітлення діяльності школи лідерів та надання рекомендацій. Так, у першому номері надруковані поради батькам щодо виховання дитини-лідера. Також в газеті є посилання на сайт, де можна отримати більше

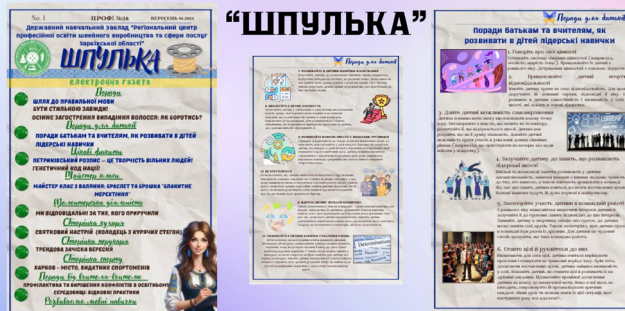
консультацій та порад щодо розвитку лідерських здібностей. Газета розповсюджується серед учнів загальноосвітніх шкіл м.Харкова та області, в батьківських та учнівських чатах, в соціальних мережах.

Смачною роздінкою у профорієнтаційній роботі та вихованні майбутніх лідерів є співпраця наших лідерів учнівського самоврядування з віртуальною школою майбутніх фахівців. Демонстрація невеличких майстер-класів від першої особи, тобто від однолітка, додає впевненості, стимулює прагнення до розвитку, зацікавлює учнів та залучає до активної діяльності. Ви можете переглянути відео майстер-класів на ютубканалі школи лідерів.

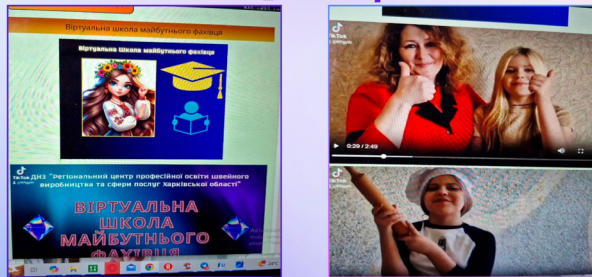
За пропозицією лідерів був створений телеграм-канал, де вони активно спілкуються, обмінюються цікавою інформацією про їх життя, цікаві моменти навчання, адже вони навчаються в різних ЗП(ПТ)О, а також у різних містах України.

Отже, soft skills дозволяють бути успішними незалежно від специфіки діяльності та напрямку професії. Чим вище піднімається людина кар'єрними сходами, тим важливішу роль відіграють м'які навички в її житті, у той час як професійні відходять на другий план. Сформовані лідерські навички, такі як: вміння переконувати, робота в команді, вміння чітко сформулювати свої потреби, очікування від команди, вміння мотивувати та проявляти адаптивність і гнучкість у різних

Електронна інтерактивна газета

Віртуальна школа майбутнього фахівця

ситуаціях, а також вміння відстежувати перебіг будь-якої ситуації для взяття її під контроль, є надзвичайно важливими і дозволяють створювати комфортну робочу атмосферу в колективі та досягати поставлених цілей.

Лідерів створюють лідери! Розвиток лідерських якостей є фундаментом для успішного майбутнього випускників ЗП(ПТ)О!

Ольга МАРИНКА-СИРОМЯТНИКОВА,
заступник директора з навчально-виховної роботи ДНЗ
«Регіональний центр професійної освіти швейного виробництва та сфери послуг Харківської області»

ЗП(ПТ)О «Регіональний центр професійної освіти залізничного транспорту та агротехнічного сервісу»

ОСВІТНІЙ КЕМП

«Інструментарій розвитку м'яких в епоху цифрових технологій»

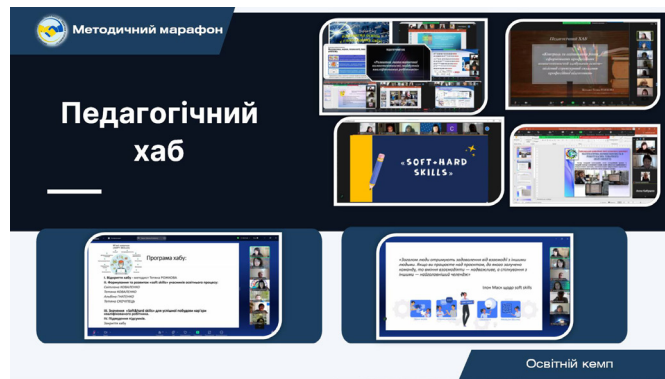
► Педагогічний skill time: ефективні стратегії формування м'яких навичок в освітньому процесі

Ефективність освітнього процесу безпосередньо залежить від професіоналізму педагогічного працівника, від його вмінь, знань, бажання та можливостей. За статистикою 97% керівників вважають soft skills не менш

важливими, ніж hard skills. Саме через відсутність гнучких навичок ново-прийнятим викладачам, майстрам в/н, вихователям, практичним психологам, соціальним педагогам важко адаптуватися на робочому місці. Навички soft

skills – це особисті якості, поведінка та вміння міжособистісного спілкування, які допомагають взаємодіяти з колегами.

Професійна діяльність сучасного педагога поєднує: проведення уроків

та заходів; планування; ведення документації; підготовку до уроків, а нині часто у двох форматах – очному та дистанційному; створення роздаткових матеріалів; перевірку письмових робіт; допомогу тим, хто не встигає на уроках; участь у нарадах; проведення батьківських зборів; підвищення кваліфікації; організаційні питання; виховну роботу. Педагогічний працівник для того, щоб бути у тренді, відповідати вимогам сучасності, повинен працювати над собою – «прокачувати» власні skills, а методисти мають допомагати їм у цьому. Отже, перед методистами постає завдання – пошук та формування нових підходів до розвитку soft skills педагогічних працівників під час освітнього процесу.

У нашому закладі освіти велика увага приділяється роботі з педагогами, а саме: проводяться семінари, школи педагогічної майстерності, школи педагогів-початківців, тренінги, майстер-класи, години спілкування, які сприяють розвитку умінь спілкуватися, слухати та чути інших, приймати рішення, брати відповідальність, бути емпатичними, швидко навчатися, працювати в команді, будувати стосунки з людьми та багато іншого.

У закладі освіти організовано педагогічний хаб – креативний простір для спілкування педагогічних працівників, які готові розповісти про власні ефективно реалізовані освітні проекти та відкриті до нових викликів. Так, у серпні 2024 року з метою обміну

досвідом з формування та розвитку м'яких навичок в учасників освітнього процесу, поєднання «Soft & hard skills» для успішної побудови кар'єри кваліфікованого робітника проведено педагогічний хаб: «Soft & hard skills – навички сучасного кваліфікованого робітника».

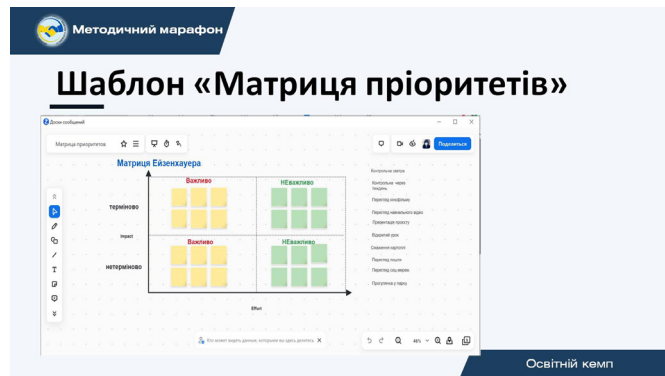
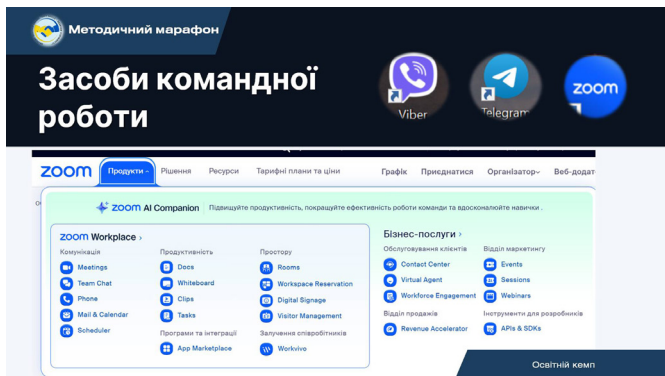
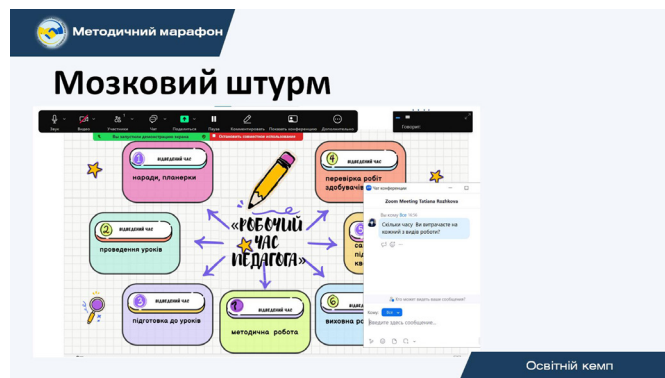
Війна в Україні внесла свої корективи в життя мільйонів українців та, на жаль, не оминула і наш заклад. Робота у прифронтовому регіоні, зруйнована будівля навчального корпусу, постійні тривоги вплинули на стан всіх членів педагогічного колективу. І тільки ефективне спілкування в умовах сильного стресу, переживання за педагога, який може зазнавати труднощів, і спільна робота – це приклади навичок, які мають першочергове значення для здійснення освітнього процесу та діяльності закладу в цілому.

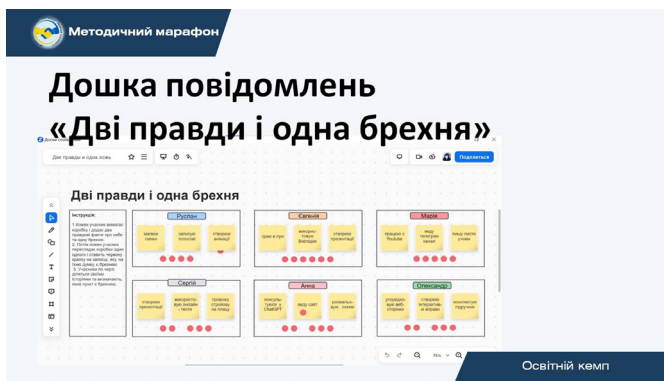
Воєнний стан, перехід на повне онлайн-спілкування змусили шукати нові підходи та цифрові інструменти для роботи з педагогічними працівниками. Ефективними засобами командної роботи залишаються месенджери Viber та Telegram. Відеоконференції проводимо у Zoom, адже всі педагоги мають доступ до Zoom Workplace – універсальної платформи для співпраці на основі штучного інтелекту,

яка поєднує командний чат, зустрічі, телефон, дошку, календар, пошту, нотатки тощо.

Наприклад, під час проведення семінару: «Тайм-менеджмент у роботі педагога: ефективне управління часом для підвищення продуктивності роботи», мета якого концентрація уваги учасників на проблемі тайм-менеджменту педагогів, проводимо сесію мозкового штурму, де учасники висловлюють свої ідеї та думки щодо тайм-менеджменту. Пропонуємо педагогам зазначити на ментальній карті «Робочий час педагога» та написати у чаті час, який вони витрачають на кожен з видів роботи. Таким чином надаємо можливість кожному висловитися та поділитися з колегами своїми думками. Під час інтерактиву на дошці «Матриця пріоритетів» педагогам пропонується розподілити запропоновані завдання за пріоритетом – працює skill «Розв'язання проблем».

Під час командної гри «Дві правди і одна брехня» шестеро колег на шаблоні

Zoom позначають, що вони роблять протягом робочого часу. Кожен учасник ділиться фактами про себе: вписує дві правди і одну хибу, а інші – визначають, де правда, – вмикається «Критичне мислення».

Будь-який практичний семінар, майстер-клас або тренінг містить практичні вправи, які допомагають прокачати такі soft skills, як:

- тайм-менеджмент;
- навички комунікації;
- вміння адаптуватися;
- розв’язання проблем;
- командна робота;
- творчий підхід;
- лідерство;
- міжособистісні навички;
- трудова етика;
- увага до деталей.

Для організації практичної роботи у Zoom створюються кімнати, всі учасники діляться на команди, які працюють окремо. Наприклад, під час практичної вправи з планування завдань та управління часом кожна команда отримала відповідний план уроку/заходу, а завдання – максимально оптимізувати час на підготовку, проведення та організацію, фідбек уроку/заходу, використовуючи цифрові технології та інноваційні форми роботи.

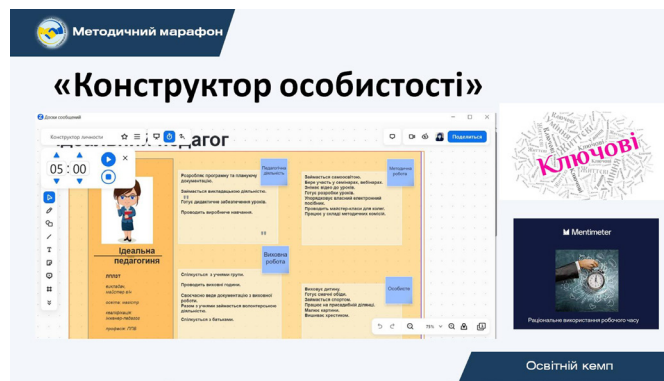
На занятті з цифрової грамотності: «Професійна комунікація в онлайн-середовищі», педагогічні працівники закладу моделювали робочі зустрічі, що сприяли удосконаленню практичних навичок організації та проведення онлайн-зустрічей, дотримуючись пра-

вил ділового етикету, використовуючи правильний тон спілкування, структуруючи відповіді та підсумовуючи зустріч у вигляді звіту. Закінчилося заняття обговоренням результатів та обміном досвідом: представник кожної команди презентував спільне рішення запропонованої проблеми на прикладі відповідного плану уроку/заходу.

На завершення будь-якого заходу пропонується рефлексія. Цікавою та ефективною була ідея створити особистість ідеального педагога за допомогою інструменту «Конструктор особистості» у застосунку Zoom.

Добре поєднується з Zoom робота у сервісі Mentimeter – створення хмари слів або яскравого анімованого опитування. Такі вправи поліпшують емоційний інтелект: уміння керувати своїми емоціями, відчувати їх, розуміти, що з тобою відбувається, відстежувати свої реакції та адекватно реагувати в різних ситуаціях, що сприяє розвитку таких soft skills, як розв’язання проблем та творчий підхід.

Традиційно напередодні атестації проводимо творчі заходи, наприклад, у цьому році проведена «Педагогічна палітра», де педагоги демонстрували професійні портфоліо як результат self-менеджменту: послідовне і ціле-

спрямоване використання ефективних методів роботи з оптимальним використанням можливостей для формування та подальшого розвитку професійних компетентностей.

Для підвищення професійної компетентності педагогів, важливо спілкуватися, працювати у колі однодумців, професіоналів, які прагнуть змін на краще та, незважаючи на усі виклики, своєю щоденною кропіткою працею втілюють ці зміни.

Отже, soft skills є унікальними для людини. На робочому місці та на ринку праці, які змінюються з великою швидкістю через технічний прогрес, soft skills залишаються тим типом навичок, який не може бути відтворений за допомогою штучного інтелекту. І саме це підвищує значення soft skills в майбутньому.

Тетяна РОЖКОВА,
методист ЗП(ПТ)О «Регіональний центр професійної освіти залізничного транспорту та агротехнічного сервісу»

► Гейміфікація як сучасний засіб для розвитку soft skills здобувачів освіти на уроках іноземної мови

У сучасному світі розвиток Soft Skills стає все більш актуальним завдяки змінам у ринковій економіці, адже суспільство вимагає висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівців.

На сьогодні знання англійської мови є ключовою складовою успішної кар’єри. Це особливо стосується залізничних професій, пов’язаних із пасажирськими та вантажними перевезеннями, оскільки

ки роботодавець потребує фахівців, які володіють англійською мовою. Якість обслуговування пасажирів під час поїздки значною мірою залежить від роботи провідника пасажирського

вагона. Він повинен володіти не тільки технічними навичками (hard skills), але й мати м'які навички (soft skills), а саме: працювати в команді, виходити з конфліктних ситуацій, ефективно управляти часом, а також спілкуватися з пасажирами іноземною мовою.

Наразі здобувачами освіти є представники покоління Z, які відрізняються унікальним баченням світу на відміну від попереднього покоління. Це особливе сприйняття може викликати труднощі у навчанні та вихованні, створюючи нові виклики для викладачів.

Ера нудних уроків вже давно позаду. Зараз в тренді: сторітелінг, крута візуалізація, віртуальна реальність та гейміфікація освітнього процесу. Всі ці елементи допомагають зробити процес навчання більш інтерактивним. 97% підлітків у віці від 12 до 17 років грають у відеоігри. Напевно, не існує такої людини, щоб у її смартфоні не була завантажена хоча б одна гра.

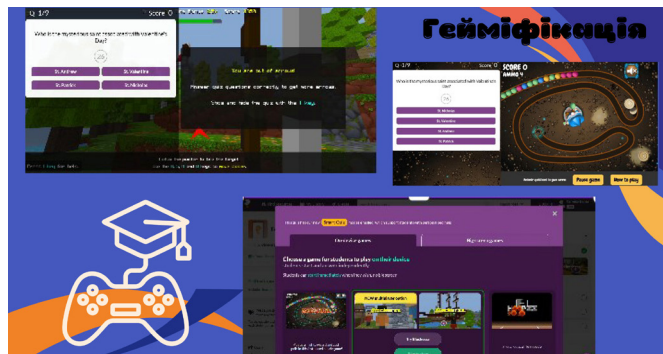
Гейміфікація (ігрофікація) – це процес використання ігрового мислення і динаміки ігор для залучення аудиторії до вирішення завдань, перетворення чого-небудь в гру; використання ігрових практик та механізмів у неігровому контексті. Завдяки гейміфікації здобувач освіти сприймає навчання, як гру: проходить місії, отримує бали, займає місце у рейтингу, тішиться нагородами за виконання завдання та отримує нові знання.

У процесі впровадження гейміфікації в освітній процес під час дистанційного навчання я використовую

такі інтерактивні платформи, як Quizlet, Quizizz, QUIZWHIZZER, квест-кімнати від «Всеосвіти»; квести та рольові ігри – під час офлайн-навчання.

Гарним прикладом використання ігрових технологій при дистанційному навчанні є комп'ютерна гра «Інформаційний лабіринт», створена на платформі QUIZWHIZZER. Під час гри здобувачі освіти покращують навички комунікації, розвивають критичне мислення, лідерські якості, емоційний інтелект та вміння працювати в команді, що є корисним для підготовки їх до сучасних професійних викликів.

При проведенні комп'ютерної гри «Інформаційний лабіринт» у синхронному режимі було обрано ігровий режим «жива гонка», критеріями якої є перемога того гравця, який перший фінішує. За кожну правильну відповідь гравець рухається вперед на 1 хід, якщо дав неправильну – повертається на 3 ходи назад. Після подолання маршруту учасники гри отримують бонуси у вигляді золотих монет. У рейтинговій таблиці значну роль відіграє кількість зароблених монет та час подолання маршруту. У кінці гри кожен учасник може проаналізувати свої відповіді. Для здобувачів освіти, які не змогли взяти участь у грі в синхронному режимі, було обрано режим домашнього завдання: відповісти на всі питання гри, щоб дійти до фінішу. Таким чином викладач спостерігає за рухом кожного гравця (аватари з іменами яких переміщуються на ігровому полі), може переглянути та завантажити результати здобувачів

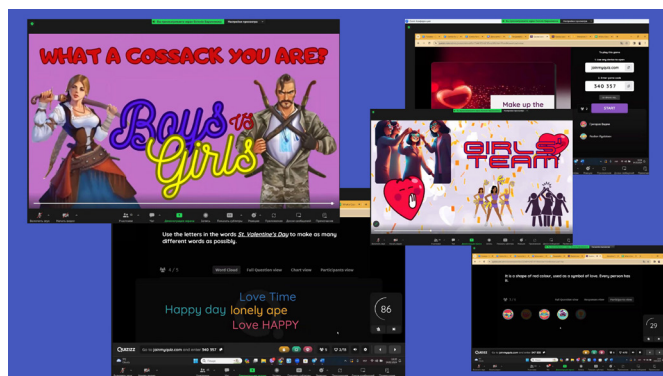

освіти в таблицю.

Інтеграція soft skills у позаурочній діяльність сприяє розвитку сучасного здобувача освіти. Одним із таких прикладів є організація тематичних ігор та змагань, зокрема онлайн-гра «What a Cossack You Are?», яка проводилась у форматі інтерактивних командних змагань. Гра включала кілька захоплюючих етапів, серед яких були: презентація команд, створення нових слів зі святкових фраз, вікторина на основі переглянутого відео, спільне командне завдання та музична пауза з елементами інтерактиву. На кожному етапі учасники мали можливість показати свої знання та креативність, уміння працювати в команді та вирішувати завдання у співпраці.

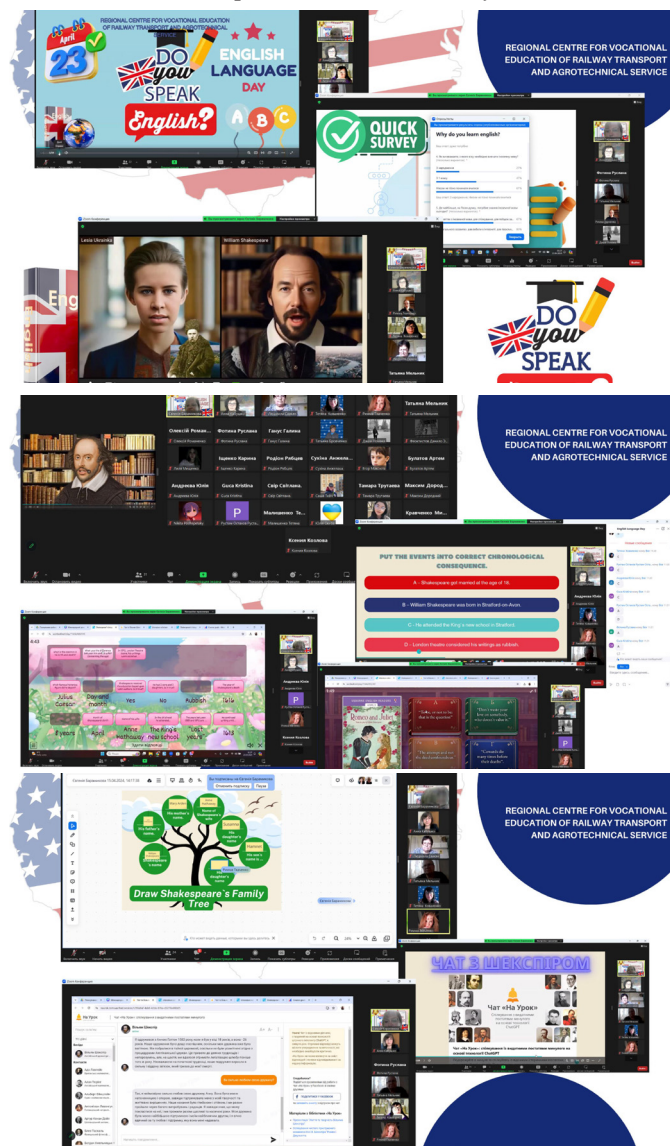
Такі заходи відіграють важливу роль не лише у стимулюванні інтересу до навчання, але й допомагають здобувачам освіти практикувати навички співпраці, критичного мислення та лідерства. Участь у командних іграх дозволяє здобувачам освіти розвивати креативне мислення, вдосконалювати комунікаційні здібності, а також формувати відповідальність за спільний результат. Завдяки такому інтерактивному заходу, як онлайн-гра «What a Cossack You Are?», на якому були створені умови для гармонійного та всебічного розвитку особистості, ми бачимо, що soft skills стають невід'ємною частиною освітнього процесу.

Організація позаурочних заходів з предмета є ключовим елементом у підвищенні мотивації здобувачів освіти до

навчання. До Дня англійської мови традиційно проводиться низка активностей, наприклад, захід «Do you speak English?». Під час заходу присутнім було запропоновано інтерактивне опитування, яке висвітлює важливість вивчення англійської мови у сучасному світі. Родзинкою заходу стало віртуальне «оживлення» Вільяма Шекспіра за допомогою нейромережі. Присутні мали можливість не лише почути біографію великого письменника, а й долучитися до виконання завдань, пов'язаних з його творчістю. Учасники створили родинне дерево Шекспіра, а також поставили йому цікаві запитання у чаті платформи «На Урок». Такі ініціативи не лише сприяють поглибленню знань, але й розвитку soft skills, зокрема навичок співпраці, комунікації та критичного мислення.

Квести під час очного навчання у закладі – це не лише захопливий спосіб провести час, але й потужний метод для

розвитку «м'яких навичок», таких як робота в команді та лідерські якості. Вони є яскравим нагадуванням про важливість очного навчання, яке надає унікальні можливості для взаємодії та співпраці.

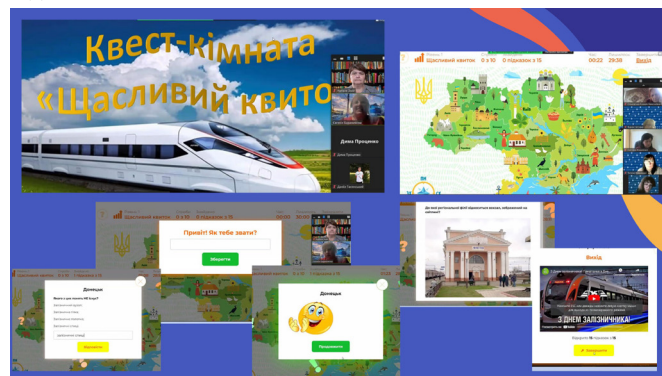
Так, було проведено інтегрований захід з англійської мови «Подорож визначними місцями України: математичні характеристики», під час якого здобувачам освіти були запропоновані завдання з англійської мови та математики. Виконуючи їх, здобувачі освіти поринули у подорож Україною віртуальним потягом. На кожній зупинці вони виконували різні математичні дії: знайомились із визначними місцями Харкова,

Києва, Житомира, Рівного та Львова; обчислювали площу Майдана Свободи, Майдана Незалежності, Площі Ринок; вимірювали відстань від Києва до Житомира, використовуючи мобільні телефони; здійснювали 3D-мандрівку Рівненським академічним музично-драматичним театром та, маючи мапу залу глядача, рахували кількість місць у ньому.

Важливою складовою освітнього процесу є виховна діяльність, в якій пріоритетним завданням є підготовка майбутніх кваліфікованих робітників через профорієнтаційні заходи. Так, з нагоди Дня залізничника було організовано онлайн-захід, у межах якого здобувачі освіти брали участь у квест-кімнаті «Щасливий квиток».

Квест-кімната – це інтерактивне заняття, де учасники потрапляють у віртуальні умови, що сприяють розвитку таких м'яких навичок, як стресостійкість, критичне мислення та здатність вирішувати проблеми. Для того, щоб вийти з кімнати, необхідно пройти всі випробування та правильно відповісти на питання.

Таким чином, можна зробити висновок, що гейміфікація є ефективним сучасним інструментом для розвитку м'яких навичок здобувачів освіти на уроках іноземної мови. Використання ігрових елементів не лише підвищує мотивацію до навчання, але й активно сприяє розвитку таких soft skills, як комунікація, креативність, командна робота, стресостійкість та критичне мислення. Завдяки інтерактивним завданням і ситуаціям, які вимагають активної участі здобувачів освіти, гейміфікація створює сприятливе середовище для формування навичок, що необхідні для успішної професійної діяльності в майбутньому.

Інтеграція гейміфікації в освітній процес з іноземних мов дозволяє зробити навчання більш динамічним, цікавим і корисним, допомагаючи здобувачам освіти не лише засвоювати нові знання, а й розвивати навички, важливі для їх особистісного та професійного зростання.

Євгенія БАРАМИКОВА,
старший викладач ЗП(ПТ)О «Регіональний центр професійної освіти залізничного транспорту та агротехнічного сервісу»

► Інструментарій розвитку когнітивних скілів здобувачів освіти: інтерактивні онлайн-вправи на уроках виробничого навчання

Когнітивні навички – це основні інструменти, які дозволяють людині думати, розставляти пріоритети, планувати, розуміти, візуалізувати, запам'ятовувати, створювати корисні асоціації та успішно вирішувати проблеми. Вони є основою успішного навчання кожного здобувача освіти, базовою здатністю людини до обробки зібраної інформації: діють непомітно, але формуючи нашу соціальну взаємодію, процеси навчання та здатність успішно виконувати завдання. Когнітивні навички включають: сприйняття, увагу, пам'ять і логічне мислення (логіку).

Глобалізація сучасного інформаційного світу призвела до утвердження медіакультури в усіх галузях людського життя, в тому числі і в освітньому просторі.

Сприйняття інформації є однією з базових когнітивних навичок, а візуальне сприйняття – компонентом інтерпретації візуальних стимулів. Щоб

розвивати візуальне сприйняття, інформація повинна бути доступна, структурована та ефектно подана. З метою дотримання цих тенденцій майстри в/н використовують різні веб-сервіси для розміщення освітнього контенту уроків виробничого навчання.

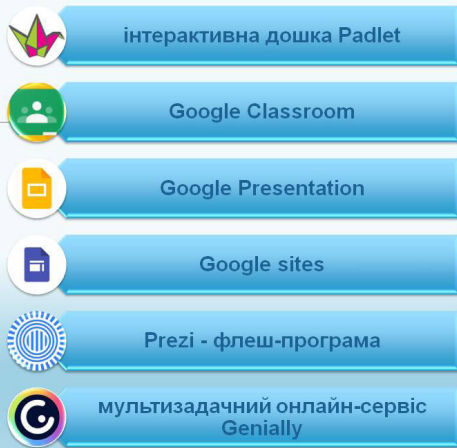
Padlet – універсальна онлайн-дошка з інтуїтивним інтерфейсом, яку майстри в/н застосовують під час проведення уроків виробничого навчання з професії «Касир квитковий, касир товарний (вантажний), провідник пасажирського вагона». Організують проектну роботу, мають можливість реалізувати пірінгову взаємодію, індивідуально призначають диференційовані вправи чи використовують дошку, як інструмент збору інформації від учасників освітнього процесу на одній локації.

Google Classroom – інтерактивне онлайн-середовище, поєднання сервісів Google, які адаптовані під освітні задачі. Так, майстрами в/н створені

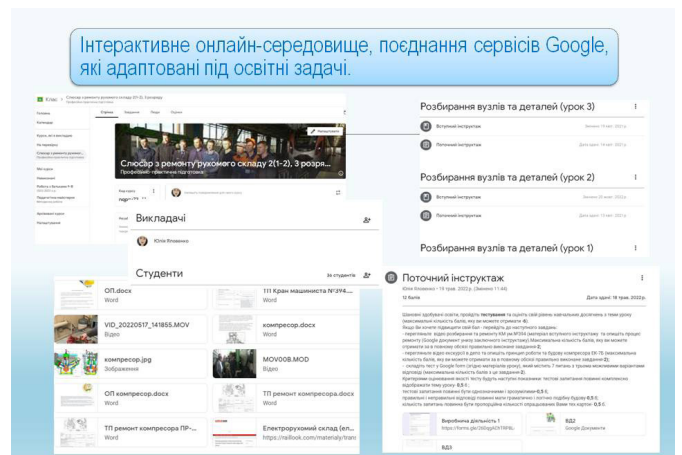
класи з виробничого навчання за професією «Слюсар з ремонту рухомого складу» (2 розряд), де навчальний матеріал структурований відповідно до етапів уроку; є можливість проводити онлайн вступний та заключний інструктаж. За допомогою Classroom педагоги швидше та персоналізовано стежать за успішністю кожного здобувача освіти, а останні – спостерігають власний прогрес.

Google Presentation – один з сервісів Google, додаток для створення та редагування презентацій у віртуальному просторі. Використовується майстрами в/н для розміщення покликань на дидактичний матеріал уроку виробничого навчання відповідно до його макроструктури з використанням елементів візуалізації.

Google site – онлайн-конструктор веб- та вікі-сторінок, а головне, безкоштовний хостинг для інтернет-сайтів, обраний педагогами як зручна плат-

Веб-сервіси для розміщення освітнього контенту

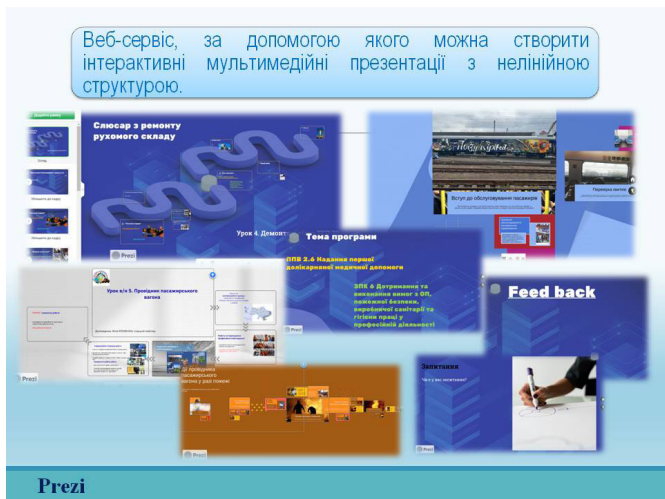
Google Classroom

Padlet

Google Presentation

форма для розроблення, розміщення та упорядкування освітнього контенту з професійно-практичної підготовки за професією «Оператор з обробки інформації та програмного забезпечення», короткострокового курсу з професії «Ізолювальник з термоізоляції» та «Слюсар з ремонту рухомого складу» (3 розряд). Надає змогу поділитися напрацюваннями з колегами в мережі.

Prezi – веб-сервіс, за допомогою якого створюються інтерактивні мультимедійні презентації з нелінійною структурою, часто використовується

як дидактичний супровід проведення інноваційних уроків виробничого навчання.

Genially ідеально підходить для всіх рівнів освіти, у тому числі і професійної (професійно-технічної). Це інструмент для створення всіх видів дидактичних ресурсів: презентацій, ігор, інтерактивних зображень, карт, ілюстрованих процесів, які можна використовувати під час проведення уроків виробничого навчання; має великий вибір інтерактивності. Це незамінний помічник під час організації та проведення уроків виробничого навчання

методів навчання, які стимулюють зацікавленість та залученість здобувачів до освітньої діяльності, покращують їх працездатність та сприяють ефективному опануванню матеріалу уроку виробничого навчання, який проводиться з використання технологій дистанційного навчання. Вони є ефективним інструментарієм для розвитку когнітивних навичок здобувачів освіти.

Нашому мозку потрібна лише мить, щоб визначити, яка інформація актуальна, а яку слід відкинути. Він робить це несвідомо, покладаючись на такі когнітивні навички, як увага, зорові та слухові навички. Під час виконання інтерактивних вправ тренується 3 типи уваги: стійка, вибіркова та розділена.

Пам'ять є важливою частиною обробки інформації, маніпулювання та розуміння. Наші навички пам'яті варіюються від робочої (короткочасної) до довгострокової.

Одна з виконавчих функцій нашого мозку – це логіка, відома як когнітивна гнучкість. Вона дозволяє міркувати, формувати ідеї та організувати дії, необхідні для вирішення проблем/завдань. Без навичок логічного мислення було б важко працювати продуктивно.

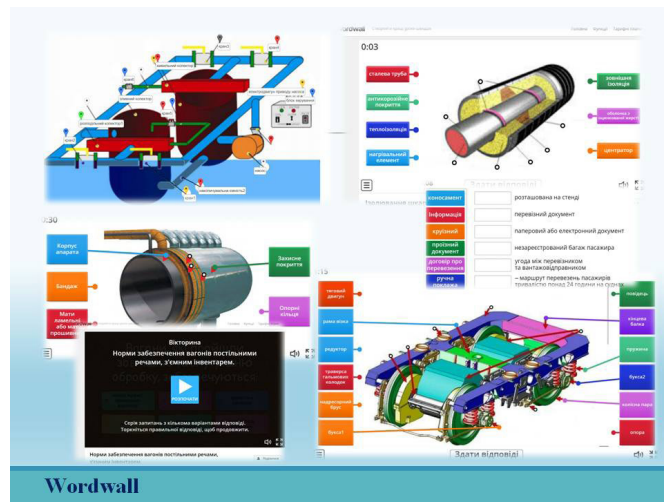

з використанням технологій інтерактивного навчання, привабливий та сучасний веб-ресурс, з яким подобається працювати нашим здобувачам освіти.

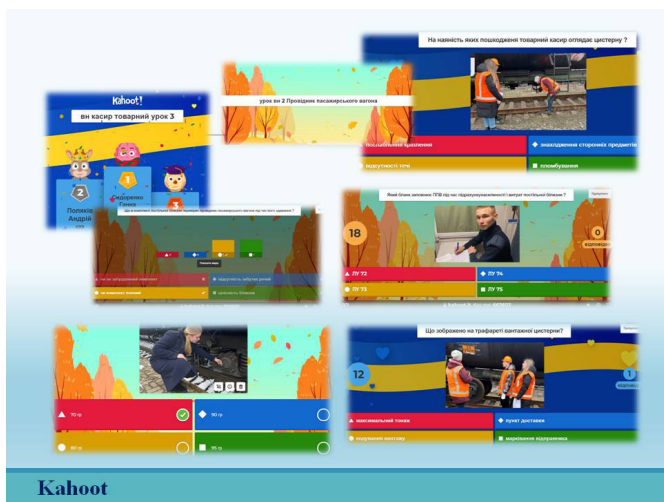
Інтерактивні вправи, які можна створити за допомогою сервісів-конструкторів, вміщують широкий спектр активних

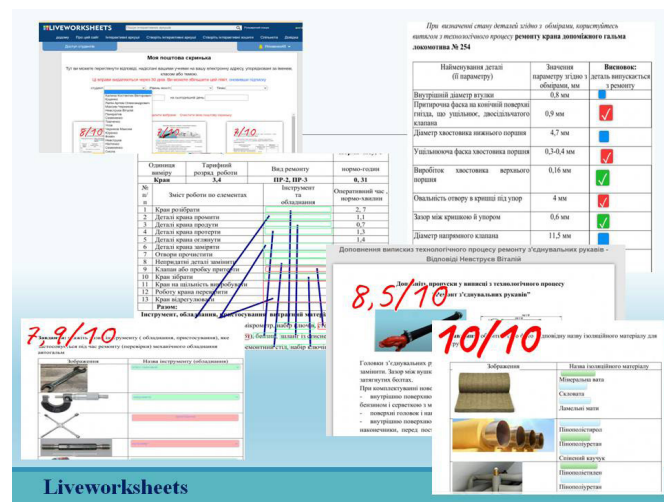
Learning Apps

Wordwall

Kahoot

Liveworksheets

Перелічені когнітивні скіли відіграють особливу й необхідну роль у ефективній освітній діяльності здобувачів освіти. Їх компоненти стрімко прогресують під час виконання інтерактивних вправ.

«Когнітивний інтенсив» мозку відбувається під час виконання вправ, які створені в онлайн-сервісі **Learning Apps**. Для створення завдань до уроків виробничого навчання використовуємо шаблони вправ категорії «Вибір»: вікторина «Перший мільйон», знайти слова «Послідовність», «Заповнення», а також категорія «Розподіл»: знайди пару, пазли, класифікація. Ігрові шаблони залучаємо для дидактичного супроводу командної роботи.

Сприйняття, вибіркова увага, короткочасна та довгострокова пам'ять, візуальна, слухова обробка та їх швидкість «прокачуються» під час виконання інтерактивних вправ поточного інструктажу уроку виробничого навчання, створених у сервісі-конструкторі **Wordwall**. Це універсальний ресурс, що вирішує одне з найважливіших завдань освітнього процесу – підвищення мотивації здобувачів освіти. За допомогою

нього під час поточного інструктажу організуємо диференціальне та індивідуальне навчання, створюючи різні типи вправ з урахуванням можливостей кожного окремого здобувача освіти та переліку навчально-виробничих робіт з професійно-практичної підготовки. Для проведення професійно-практичної підготовки з професій залізничного напрямку доцільно обирати вправи в форматі «Відповідник», «Вікторина».

Онлайн-сервіс **Kahoot** стає у нагоді для актуалізації базових знань, а одночасне підключення всіх присутніх здобувачів під час вступного інструктажу надає можливість організувати змагання між ними, тобто розвинути швидкість обробки інформації.

Наступний сервіс дає змогу системно розвивати вже перелічені когнітивні навички та їх компоненти, тренувати тривалу увагу, яка є підґрунтям успішної професійної діяльності наших випускників.

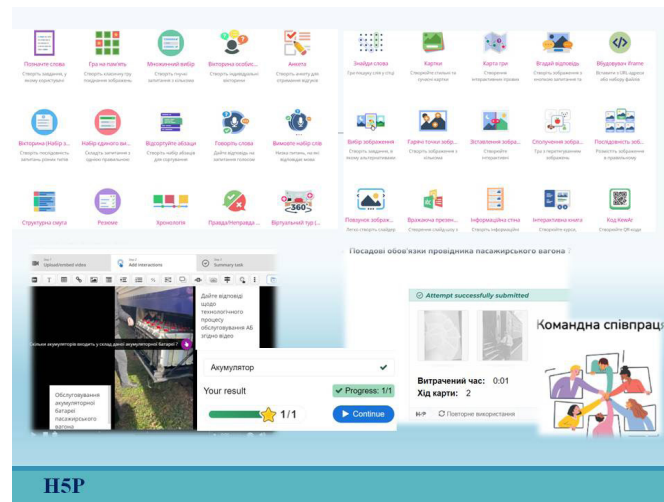
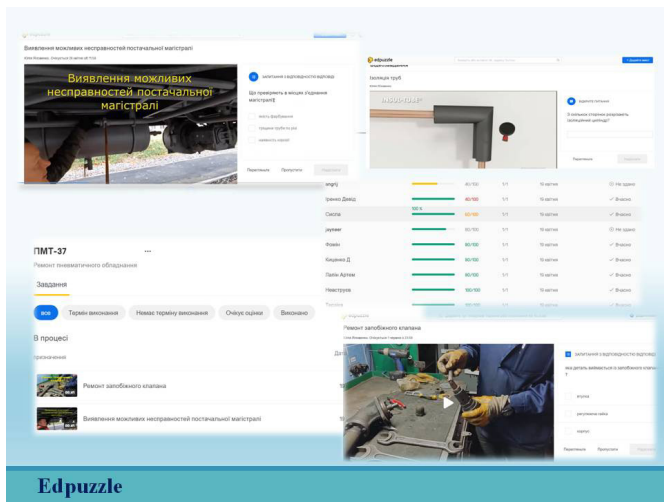
Великий вибір шаблонів та зручний конструктор вправ веб-сервісу **Liveworksheets** дає можливість додавати медіа та посилання, працювати з технічною та технологічною документацією, що спонукає розвиток

логічного мислення з елементами аналізу. Приємним бонусом є автоматична перевірка відповідей.

Кейс розвинутих когнітивних навичок здобувачів освіти поповнюється завдяки виконанню ними інтерактивних вправ, які створені за допомогою функціонала платформи **Edpuzzle** під час поточного інструктажу. Сервіс дає змогу будь-яке навчальне відео зробити інтерактивним, відповідає вимогам захисту конфіденційності, інтегрується з Google Classroom. Це безпечне інтерактивне середовище використовуємо під час опанування технологій обслуговування обладнання чи відпрацювання процесу його ремонту.

У цьому навчальному році опанували та почали використовувати шаблони онлайн-сервісу **HP5** для створення, обміну й повторного використання інтерактивного мультимедійного навчального контенту на уроках виробничого навчання. Він дає можливість організувати як індивідуальну, так і командну роботу на різних етапах уроку.

Урок виробничого навчання, проведений онлайн з використанням технологій дистанційного навчання, тривалість якого шість годин – це виклик для

проводимо фідбек за допомогою сервісу **Mentimeter**.

Кожна розглянута когнітивна навичка відіграє певну роль в отриманні, сприйнятті та використанні (обробці) нової інформації, у тому числі й освітньої. Їх сукупність має вирішальне значення для розвитку когнітивних функцій вищого порядку. Прикладом однієї з них є критичне мислення як основа для ефективного навчання, формування та розвитку якісних hard та soft skills здобувачів освіти ЗП(П)О, частина формули особистісного та професійного успіху наших випускників, перепустка до навчання впродовж життя та успішної професійної реалізації в майбутньому.

Отже, забезпечення дієвості інструментарію розвитку когнітивних навичок на уроках виробничого навчання – це освітня інвестиція в підготовку сучасного, висококваліфікованого, конкурентоспроможного робітника.

майстра в/н та здобувачів освіти. Тому форма проведення всіх його дидактичних етапів повинна вмотивувати, навчити, а не втомити. З метою синхронізації очікуваного результату від використання інтерактивних вправ з отриманим, обов'язково

Юлія ЯЛОВЕНКО,
старший майстер ЗП(П)О «Регіональний центр професійної освіти залізничного транспорту та агротехнічного сервісу»

З досвіду роботи

ВІЗУАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ - МІСТЕЦТВО МИСЛИТИ ШИРШЕ

Освітній процес складний, багатограний і включає в себе взаємодію здобувачів освіти, викладачів, батьків та інших учасників освітнього процесу. Для успішного навчання та розвитку здобувачів освіти важливо не лише передавати знання, але й забезпечувати їх розуміння та усвідомлення. Один зі способів зробити освітній процес більш доступним та ефективним – це використання візуалізації.

Візуалізація в освітньому процесі – це використання візуальних засобів, таких як діаграми, схеми, ментальні картини, мапи думок тощо, для демонстрації та передачі інформації, кон-

цецій та ідей здобувачам освіти. Застосування візуальних матеріалів через інтерактивні технології (відеопрезентації, анімації, віртуальну реальність тощо) стимулює здобувачів освіти до вивчення матеріалу та викликає інтерес до предмета.

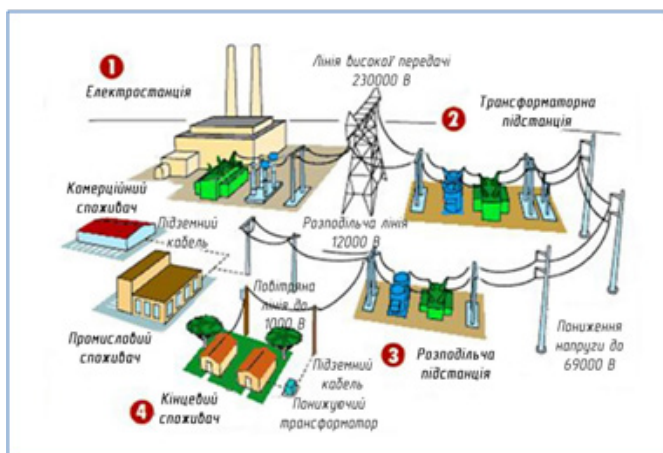
Основні принципи та підходи до візуалізації в освіті

1. Спрощення складних концепцій: використання візуальних засобів допомагає здобувачам краще розуміти та уявляти складні концепції шляхом їх подачі в простій і доступній формі.

Практичне застосування спрощення складних концепцій через візуальні засоби:

– **Схематичне зображення процесу чи концепції.**

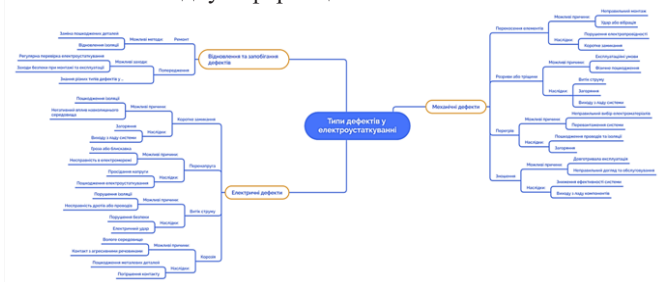
Створення схематичного зображення електричної мережі з використанням символів та підписів для позначення компонентів, таких як провідники, вимикачі, розетки, плавкі запобіжники тощо. Це допоможе електромонтеру краще розуміти структуру електричної системи та ідентифікувати її елементи.

Приклад схематичного зображення до теми:

«Електроустановки. Виробництво, перетворення, розподіл і споживання електричної енергії»

– **Створення ментальної карти** – це процес візуалізації і структурування інформації за допомогою уявних карт або діаграм у мозку з метою кращого розуміння та запам'ятовування матеріалу. Основна ідея полягає в тому, щоб відобразити концепції, ідеї або дані у вигляді графічної моделі, що містить взаємозв'язки між ними. Це допомагає здобувачу освіти усвідомити структуру та організацію інформації, а також з'ясувати, як конкретні елементи взаємодіють один з одним. Створення ментальної карти може включати в себе використання різних візуальних елементів: кольорів, форм, ліній та символів для позначення різних концепцій або зв'язків між ними. Це корисний інструмент для навчання, який допоможе здобувачам освіти краще усвідомити та запам'ятати складну інформацію.

Приклад створення ментальної карти за допомогою сервісу Chatmind до теми: «Типи дефектів у електроустановках»

– **Інтерактивні симуляції** – це використання комп'ютерних програм або додатків для створення інтерактивних симуляцій електричних систем, де електромонтер може взаємодіяти з різними компонентами та спостерігати наслідки своїх дій, що дозволяє отримати практичний досвід без реального ризику для електроустановки. Наприклад, під час освітнього процесу використовують інтерактивний симулятор Phet "Лабораторія електрики". Це навчальний інструмент, спрямований на допомогу у вивченні основ електрики та електроніки, надає користувачам можливість експериментувати з різноманітними електричними схемами та досліджувати їх вплив на різні параметри системи.

Основні функції та особливості "Лабораторії електрики"

Симуляція реальних електричних схем. Симулятор дозволяє користувачам створювати та маніпулювати різними електричними схемами, такими як кола зі змінними та постійними джерелами живлення, резисторами, конденсаторами та іншими елементами.

Інтерфейс "Лабораторії електрики" містить зручний графічний редактор, що дозволяє користувачам швидко створювати та редагувати електричні схеми.

Аналіз та вимірювання. Симулятор обладнаний інструментами для вимірювання різних параметрів електричних схем (напруги, струму, опору тощо). Користувачі можуть аналізувати ці дані та вивчати їх вплив на роботу системи.

Навчальні матеріали. До "Лабораторії електрики" можуть бути додані навчальні матеріали: пояснювальні відео, інструкції та приклади, що допомагають користувачам краще розуміти принципи електрики та їх практичне застосування.

Можливість віддаленого доступу. Деякі версії симулятора можуть підтримувати віддалений доступ, що дозволяє користувачам використовувати його навіть з віддалених місць через Інтернет.

"Лабораторія електрики" створює інтерактивне середовище для вивчення електрики, що дозволяє здобувачам освіти отримати практичні навички та знання без необхідності використання дорогого обладнання та матеріалів.

Приклад використання інтерактивної симуляції при вивченні теми: «Постійний струм. Кола постійного струму»

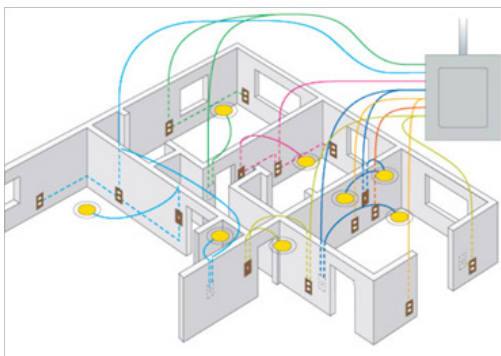
2. Стимулювання пам'яті: візуальні матеріали допомагають підвищити запам'ятовування інформації, оскільки вони активізують різні зони мозку та роблять матеріал більш запам'ятовуваним.

В освітньому процесі візуалізація відіграє ключову роль у підвищенні ефективності запам'ятовування інформації здобувачами освіти. Ось кілька методів, які допомагають стимулювати пам'ять за допомогою візуальних засобів.

Практичне застосування візуальних матеріалів для стимулювання пам'яті

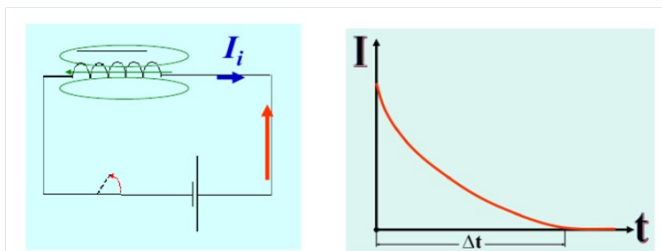
– **Використання зображень та діаграм:** замість того,

щоб просто читати або слухати про певні поняття або процеси, здобувачам освіти надається можливість переглядати візуальну демонстрацію цих понять: діаграми, схеми або ілюстрації, які допоможуть їм легше усвідомити складні процеси або концепції. Наприклад, при вивченні теми: «Монтаж електропроводок», наводжу здобувачам освіти схематичне зображення підключення електропроводки.

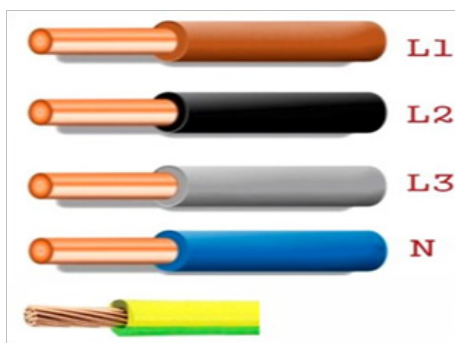
Приклад використання зображень при вивченні теми: «Монтаж електропроводок»

Використання діаграм є потужним інструментом при вивченні будь-якої теми, оскільки вони допомагають візуалізувати дані, зв'язки та структуру інформації. Тому при вивченні теми: «Самоіндукція», пропоную здобувачам освіти розглянути графік залежності сили струму від температури.

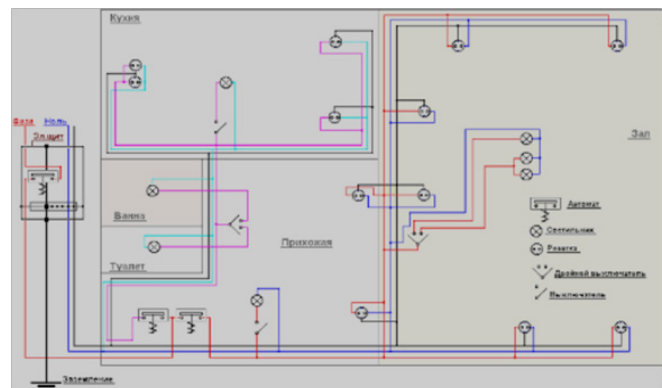

Приклад використання діаграм при вивченні теми: «Самоіндукція»

– **Використання кольорів та символів:** використання різних кольорів та символів допоможе створити асоціації та зв'язки між різними елементами інформації. Певні кольори можуть позначати різні категорії або важливість певних елементів, що полегшує їхнє розрізнення та запам'ятовування. Наприклад, при вивченні теми: «Монтаж електропроводок», пояснюю здобувачам освіти, який колір дроту відповідає тому чи іншому призначенню електропроводки. Використання кольорів у монтажі електропроводки є стандартизованим і допомагає забезпечити безпеку та ефективність електричної системи.

Призначення	Колірна мітка
Нуль	Блакитна
Земля	Жовто-зелена
Поєднаний захисний та робочий нуль	Зелена з блакитними мітками
Фаза	Чорна, коричнева, червона, сіра, фіолетова, рожева, біла, помаранчева, бірюзова

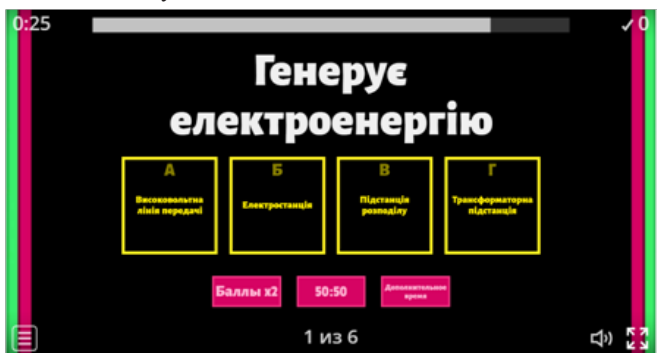
Приклад використання кольорів при вивченні теми: «Монтаж електропроводок»

– **Створення асоціацій:** візуальна інформація дозволяє здобувачам освіти створювати асоціації між концепціями або фактами. Наприклад, використання конкретних образів або схем може допомогти їм пов'язати новий матеріал зі своїми вже здобутими знаннями, що полегшує їхнє запам'ятовування. При вивченні теми: «Умовні графічні позначення на електричних схемах», для кращого запам'ятовування привожу таку таблицю, де кожен елемент подаю у вигляді умовних позначень та зображень.

Умовні позначення елементів електричних кіл			
Зображення	Умовне позначення	Зображення	Умовне позначення
Гальванічний елемент або акумулятор		Батарея елементів або акумуляторів	
Перетин проводів		З'єднання проводів	
Затискачі для відключення приладів		Вимикач, ключ	
Штепсельне з'єднання		Кнопка	
Резистор		Резостат	
Плавкий запобіжник		Нагрівальний елемент	
Котушка дроселя		Електромагніт	
Амперметр		Вольтметр	
Гальванометр		Ватметр	
Лампа розжарювання		Електропідприємство постійного струму	
Електричний двигун		Гучномовець	

Приклад створення асоціацій при вивченні теми: «Умовні графічні позначення на електричних схемах»

– **Використання повторення:** повторення візуальних матеріалів допомагає закріпити їх у пам'яті здобувачів освіти. Відтворення схем, діаграм або ілюстрацій декілька разів під час навчання зміцнить пам'ять і забезпечить краще запам'ятовування. Для повторення та закріплення навчального матеріалу використовую програми Wordwall та Learning Apps, в яких можна до одного уроку згенерувати різноманітні цікаві для здобувачів освіти завдання.

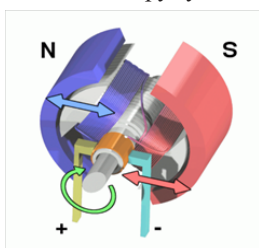
Організація електропостачання

Приклад використання програми Wordwall для закріплення та повторення навчального матеріалу при вивченні теми: «Організація електропостачання»

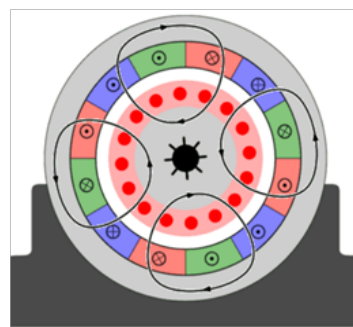
Приклад використання програми Learning Apps для закріплення та повторення навчального матеріалу при вивченні теми: «Призначення і класифікація електрозахисних засобів»

– **Використання анімацій:** різноманітність візуальних матеріалів (наприклад, фотографії, графіки, анімація) може допомогти стимулювати пам'ять, оскільки різні види інформації можуть бути краще засвоєні різними здобувачами освіти залежно від їхніх індивідуальних особливостей. Ці стратегії візуалізації сприяють підвищенню пам'яті та роблять процес навчання більш ефективним і захопливим. Наприклад, при вивченні теми: «Загальні відомості про електричні машини», використовую анімацію, що демонструє роботу щіткового електродвигуна постійного струму.

Приклад використання анімації, що демонструє роботу щіткового електродвигуна постійного струму при вивченні теми: «Загальні відомості про електричні машини»

При вивченні теми уроку: «Обертове магнітне поле. Принцип дії та будова асинхронних двигунів з короткозамкненим ротором», за допомогою анімації демонструю картину руху магнітного поля під час роботи асинхронного двигуна.

Приклад анімації при вивченні теми: «Обертове магнітне поле. Принцип дії та будова асинхронних двигунів з короткозамкненим ротором»

3. Розвиток творчого мислення: візуальне представлення інформації стимулює творче мислення здобувачів освіти, дозволяючи їм знаходити альтернативні шляхи розуміння та використання знань. Розвиток творчого мислення в освітньому процесі відіграє важливу роль у стимулюванні здобувачів освіти до пошуку нових ідей, розв'язання проблем та створення нових продуктів чи концепцій.

Практичне застосування візуальних матеріалів для розвитку творчого мислення

– **Стимулювання інтересу:** коли здобувачі освіти бачать ідеї, представлені візуально, вони краще зрозуміють та уявляють їх, що стає причиною їхнього зацікавлення та бажання дізнатися більше. Наприклад, яскраві та динамічні анімації, короткі відеоролики можуть привернути увагу здобувачів освіти та зробити процес навчання більш захоплюючим. Крім того, візуалізація може викликати в здобувачів освіти певні питання або проблеми, які вони можуть бажати розібрати детальніше. Це стимулює їхню активність та розвиток творчості, оскільки вони починають задумуватися над можливими варіантами вирішення проблеми або питання, шукаючи нові та оригінальні шляхи розв'язання. Такий підхід дозволяє стимулювати креативне мислення та розвивати творчі здібності.

Приклад використання буктрейлера для мотивації навчальної діяльності при вивченні теми: «Монтаж електропроводок», за допомогою програми Clideo

– **Створення альтернативних поглядів:** створення альтернативних поглядів на інформацію чи концепцію може бути надзвичайно корисним для розвитку критичного мислення та розуміння предмета з різних аспектів. Це може

включати проблемні ситуації, які потребують об'єктивного аналізу, щоб знайти оптимальне рішення. Наприклад, при вивченні теми: «Повітряні лінії електропередач», пропонуємо учням наступну проблемну ситуацію.

– **Підтримка групової роботи:** візуальні матеріали можуть бути використані для підтримки групової роботи. Коли здобувачі освіти працюють разом у групі, використання візуальних матеріалів може допомогти їм краще спілкуватися та спільно розв'язувати проблеми. Ось як це працює:

- **Обмін ідеями:** візуальні матеріали можуть слугувати як засіб для представлення та обговорення ідей в групі. Наприклад, діаграми, схеми або графіки можуть стати основою для обговорення певної теми або завдання.
- **Колективне розв'язання проблем:** група може використовувати візуальні матеріали для аналізу та розв'язання складних проблем. Наприклад, вони можуть використовувати схеми або ментальні карти для розгляду різних аспектів проблеми та пошуку оптимальних рішень.
- **Стимулювання креативності:** використання візуальних матеріалів може стимулювати креативність та інноваційність у групі. Це сприяє виникненню нових ідей та рішень, які можуть бути запропоновані різними учасниками групи.

Прикладом групової роботи є використання квестів. Їх можна використовувати як в урочний, так і в позаурочний час. Це ефективний метод для залучення здобувачів освіти та збільшення їхньої зацікавленості й активності в процесі навчання. Наприклад, при проведенні тижня професії «Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування» пропонуємо здобувачам освіти пройти квест.

Приклад використання квесту для стимулювання креативності при проведенні тижня професії «Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування»

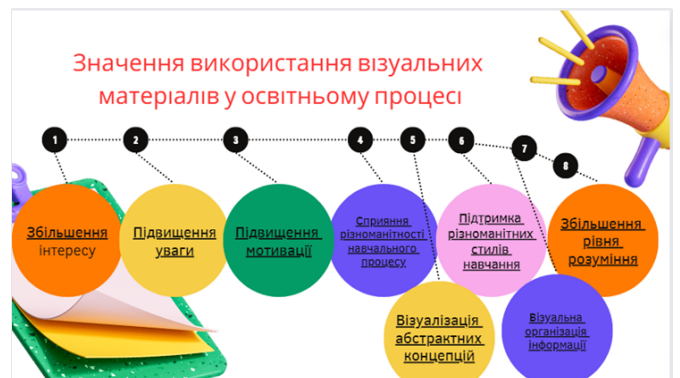
Отже, підтримка групової роботи за допомогою візуальних матеріалів дозволяє здобувачам освіти ефективно співпрацювати, обмінюватися ідеями та спільно вирішувати проблеми, що сприяє більш глибокому розумінню теми та розвитку комунікативних навичок.

– **Пошук інноваційних рішень:** розвиток творчого мислення через візуалізацію допомагає здобувачам освіти розкрити потенціал у сфері творчості та стимулює їх до досягнення нових вершин у навчанні та розвитку.

Візуальні матеріали можуть бути використані для проведення експериментів та досліджень в освітньому процесі, що дозволяє здобувачам самостійно досліджувати та вирішувати проблеми і сприяє розвитку їхнього творчого мислення. Наприклад, при вивченні теми: «Електроустановки, їх класифікація та призначення», задаємо здобувачам освіти творче завдання.

Приклад завдання для розвитку творчого мислення при вивченні теми: «Електроустановки, їх класифікація та призначення»

Значення використання візуальних матеріалів у освітньому процесі

- **Збільшення інтересу.** Візуальні матеріали зацікавляють здобувачів освіти та зробляють навчання цікавішим і захоплюючим.
- **Підвищення уваги.** Використання візуальних матеріалів допоможе зберегти увагу здобувачів освіти під час навчання. Яскраві ілюстрації або діаграми зроблять матеріал більш доступним і привабливим, що допоможе уникнути відволікання та зберегти концентрацію.
- **Підвищення мотивації.** Візуальні матеріали викликають емоційну реакцію здобувачів освіти та підвищують їхню мотивацію до навчання.
- **Сприяння різноманітності освітнього процесу.** Різноманітні візуальні матеріали дозволяють адаптувати навчання до потреб різних здобувачів освіти. Деякі з них краще реагують на відео, інші – на ілюстрації чи діаграми, тому різноманітність візуальних матеріалів допоможе залучити широкий спектр здобувачів освіти.
- **Підтримка різноманітних стилів навчання.** Використання візуалізації дозволить викладачам адаптувати

навчання до потреб різних здобувачів освіти, забезпечуючи підтримку різноманітних стилів навчання та краще засвоєння матеріалу кожним здобувачем освіти.

- **Збільшення рівня розуміння.** Візуальні матеріали допоможуть здобувачам освіти краще усвідомлювати взаємозв'язки між різними концепціями та явищами, що сприяє поглибленому розумінню матеріалу.

- **Візуальна організація інформації.** Візуальні матеріали відображають складні концепції та взаємозв'язки між ними в зрозумілій та логічній формі. Це допомагає здобувачам освіти бачити структуру матеріалу та його компоненти, що полегшує їхнє усвідомлення.

- **Візуалізація абстрактних концепцій:** Деякі концепції можуть бути абстрактними та важкими для уявлення без візуальних ілюстрацій. Візуальні матеріали перетворюють ці абстрактні ідеї в конкретні образи, що допомагає здобувачам освіти краще їх розуміти.

Таким чином, візуалізація освітнього процесу відіграє ключову роль у розумінні, аналізі та вдосконаленні освітніх систем. На основі візуальних зображень та даних можна отримати глибше розуміння ефективності навчання, структури програм, учнівських досягнень та потреб. Візуалізація дозволяє стежити за прогресом, ідентифікувати тенденції та

проблеми, а також сприяє прийняттю обґрунтованих рішень для поліпшення якості освіти.

Список використаних джерел

1. Житеньова Н.В. Візуалізація: основні поняття та визначення. Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія: Педагогіка. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2019. Вип. 25.

2. Терещенко С., Гафіатуліна І. Візуалізація навчального процесу як шлях активізації пізнавальної діяльності слухачів. Вісник Науково-методичного центру навчальних закладів сфери цивільного захисту. 2017. № 27.

3. Житеньова Н.В. Технології візуалізації в сучасних освітніх трендах. – URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/15191/1/Zhytienova_E_Ser.pdf

4. Роль візуалізації в освітньому процесі. – URL: <https://ojs.itup.com.ua/index.php/iu/article/view/212>

Світлана ОНИЩЕНКО,

викладач ДНЗ «Куп'янський регіональний центр професійної освіти»;

Тетяна НАЗАРОВА,

методист НМЦ ПТО у Харківській області

З досвіду роботи

Формування екологічної компетентності здобувачів освіти через використання екомобільних застосунків

Взаємодія суспільства з природою завжди актуальна. У ХХ столітті людство почало усвідомлювати, що посилення впливу на довкілля може стати неконтрольним і загрожуватиме існуванню всієї цивілізації. Тому освіта і педагогіка, які ґрунтуються на бережливому ставленні до природи, як унікального ресурсу, на думку науковців, мають важливе значення у подоланні екологічної кризи.

За даними Міністерства екології та природних ресурсів України, щонайменше 900 природоохоронних територій загальною площею 1,2 мільйона гектарів постраждали від обстрілів, бомбардувань, нафтового забруднення та воєнних дій. Деякі території Смарагдової мережі перебувають під загрозою повного знищення. П'ята частина з 377 об'єктів Смарагдової мережі, що охороняються Бернською конвенцією, зазнали деградації внаслідок воєнних дій. Серед них багато унікальних степових територій надзвичайної природної важливості і також густі ліси, що ростуть уздовж річки Сіверський

Граї за законами чистоти і не залишишся в програвші!

Іван ФРАНКО

Донець, які забезпечують притулок, їжу та місця гніздування для хижих птахів, що перебувають під захистом Бернської конвенції.

За даними Державної екологічної інспекції, станом на січень 2023 року збитки, завдані довкіллю України, вже сягнули понад 2 трлн. грн., або понад \$50 млрд. – це лише попередні підрахунки.

У сучасних умовах розвитку суспільного життя і загрози екологічної кризи надзвичайно важливим є набуття здобувачами освіти екологічної компетентності, адже від рівня сформованості у них вказаної компетентності в найближчому майбутньому буде залежати стан довкілля.

При цьому головна роль у процесі набуття здобувачами освіти екологічної компетентності належить закладу освіти, адже саме в цей віковий період відбувається становлення основ екологічної компетентності й екологічної культури, цілісного світогляду, що є складовими інтелектуальної сфери підлітка. У здобувачів освіти формується система переконань, які впливають на потреби і прагнення людини. Молодь набуває умінь аргументувати свої судження, доводити істинність чи помилковість окремих положень, робити висновки й узагальнення, розвиває критичність мислення. Усе це впливає на становлення особистості підлітка, вироблення свого стилю поведінки у взаємовідносинах з природою.

Екологічна компетентність виявляється в систематичному прийнятті рішень щодо врахування екологічних наслідків власної діяльності, що чинить

певний вплив на довкілля. Основою екологічної компетентності є екологічні знання, досвід практичної діяльності в довкіллі. Набуті екологічні знання є надбанням людини і формуються під впливом екологічної інформації, яку інформацію здобувачі освіти отримують на уроках біології і екології, адже з усіх природничих наук саме біологія має тісний зв'язок з екологією.

Важливість сучасних екологічних застосунків та корисних посилань не можна недооцінювати, оскільки функції, які вони виконують, суттєво полегшують формування екологічних компетентностей та звичок.

Повідомити про стихійне сміттєзвалище, дізнатися, як сортувати сміття та скільки природних ресурсів використовується у цю хвилину – все це можна зробити за допомогою телефону. Сучасні екозастосунки мають багато функцій, які значно спрощують формування корисних екозвичок.

Пропоную добірку найцікавіших екомобільних застосунків:

Worldometers

Дане посилання надає світову статистику про природні ресурси. В онлайн-режимі можна подивитись, скільки води було використано, енергії вироблено, скільки людей померло та народилося, як змінюються витрати на здоров'я і багато іншого, що так чи інакше впливає на навколишнє середовище.

Your plan, your planet

Цей застосунок від Google в інтерактивній формі показує вплив людини на навколишнє середовище та дає поради щодо того, як зробити побут екологічним. Він поділений на 4 сектори: речі, їжа, вода та енергія. Програма пропонує пройти тести на розуміння того, скільки ресурсів витрачається для життєдіяльності людини. Крім того, інтерактивна система дає поради про заощадливе використання води в побуті та правильне зберігання їжі.

Recycling

Український застосунок, який роз'яснює правила сортування сміття. Фотографуйте відходи та розпізнавайте їх за фото, щоб побачити правила переробки.

Charity miles

Цей застосунок дозволяє заробити гроші для різних благодійних потреб та мотивує корисні звички. Все, що потрібно робити – це пересуватися пішки або велосипедом. Кожен пройдений кілометр буде оплачений у застосунку певною сумою. Зароблені гроші перераховуються в обраний вами благодійний фонд, серед яких є й фонд з охорони навколишнього середовища.

Litterati

Даний застосунок буде найпотужніший набір даних про сміття, надає можливість користувачам створити глобальну базу даних стихійних звалищ по всьому світу, які коли-небудь збиралися. Для цього необхідно сфотографувати звалище і застосунок за допомогою спеціальних тегів класифікує їх.

Ecolabel guide

Застосунок пояснює значення екологічного маркування, нанесеного на етикетку, чи пакування різноманітних продуктів. Довідник застосунку містить інформацію про всі надійні системи сертифікації та їхні логотипи.

SaveEcoBot

Перший в Україні екологічний бот для моніторингу інформації про дозвільні документи та процедури промислових та інших забруднювачів довкілля.

Refill

Цей застосунок показує, де можна поповнити запас води, щоб не купувати чергову пластикову пляшку з водою.

Eco friendly cafe

Мапа закладів, які охоче наливають напій у вашу чашку і дають знижку за екоусвідомленість.

ЕкоЗагроза

Це офіційний вебресурс і мобільний застосунок Міндовкілля, завдяки якому кожен зможе дізнатись достовірну інформацію про стан повітря, води, ґрунту та інші дані довкілля. Наприклад, якщо телеграм-канали лякають радіаційним забрудненням, можна самостійно перевірити стан радіаційного забруднення тієї території,

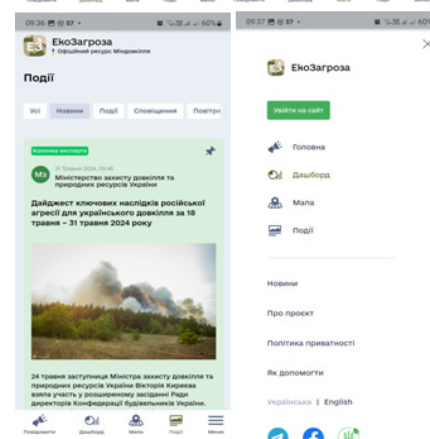
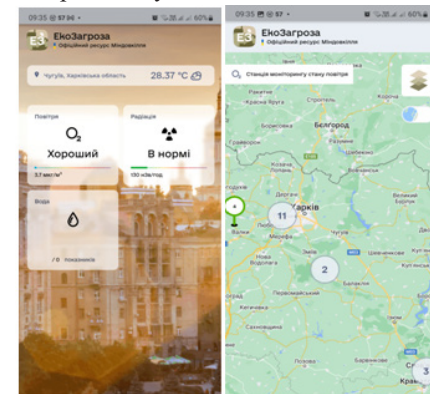
де ви зараз знаходитесь. Якщо горять ліси неподалік, можна подивитися актуальні дані про якість повітря.

У застосунку на інтерактивній мапі України можна знайти:

- дані моніторингових систем щодо якості повітря та рівня радіаційного забруднення по всій Україні;
- актуальні факти екологічних загроз.

Користувачі мобільного застосунку ЕкоЗагроза можуть повідомляти про всі факти екологічних злочинів проти довкілля, свідками яких вони стали. Наприклад, про горіння військової техніки, пожежі в лісі, розлив нафтопродуктів чи отруйних речовин у ґрунт або водойму, викид отруйних речовин (хлор, аміак, сірководень, синильна кислота, азотна кислота) у повітря тощо.

Для зручності кожного користувача у застосунку доступна функція виклику екстрених служб.

Такі застосунки систематично використовуються на уроках з предмета «Біологія і екологія». Наприклад, проводилась практична робота за темою: «Оцінка екологічного стану свого регіону». За допомогою застосунку ЕкоЗагроза здобувачі освіти змогли дослідити екологічне забруднення м. Чугуєва за 2 показниками: повітря, радіація.

За тиждень до уроку здобувачі осві-

ти отримали завдання:

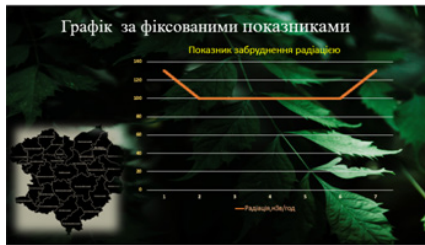
1. Завантажити GooglePlay: https://bit.ly/ecozagroza_googleplay, або AppStore: <https://apple.co/3P7pyJ8>.

2. Обов'язково на мобільному телефоні увімкнути геолокацію свого місця перебування (м. Чугуїв).

3. Кожного дня протягом 7 днів у розділі застосунку «Дашборд» фіксувати показники повітря, радіації.

На урок здобувачі освіти підготували фіксовані ними показники, які було проаналізовано, складено відповідні графіки і зроблено висновки. Жоден здобувач освіти не залишився осторонь екологічних питань, адже ця тема тривожить кожного.

Демонструємо роботу одного зі здобувачів освіти.

Отже, формування екологічної компетентності передбачає становлення активної природоохоронної та природозберігаючої позицій у здобувачів освіти, формування в них орієнтації на пошук та обґрунтування можливих варіантів більш відповідального споживацького ставлення, активне залучення мало-відходних і безвідходних технологій, що ліквідують чи зменшують кількість шкідливих відходів за допомогою новітніх технологій, які допомагають виявляти та фіксувати всі злочини проти довкілля.

Список використаних джерел

1. Биконя С.Ф. Екологічні проблеми в Україні сьогодні. к.е.н. Global Issues and Decisions: Proceedings of

the 3rd International Scientific and Practical Internet Congress, April 11-12, 2024.

2. Левків С.П. Формування екологічної компетентності учнів на уроках біології // Модернізація вищої освіти в Україні та за кордоном: збірник наукових праць / за заг. ред. д.п.н., проф. С.С.Вітвицької, к.п.н., доц. Н.М.Мирончук. Інтерактивні методи навчання у вищих навчальних закладах. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2014.

3. Толочко С.В., Шкодин А.В. Формування екологічної компетентності студентів агротехнічних спеціальностей ВНЗ // Екологічні науки. – 2017. – №18-19. – С.165-172.

4. Електронні ресурси. – URL: - <https://rubryka.com/article/25-eko-dodatkiiv/>

Юлія ШТИХ,

викладач ЗП(ПТ)О «Чугуївський регіональний центр професійної освіти Харківської області»

Як живеш, ЗП(ПТ)О?

10 жовтня - Всесвітній день психічного здоров'я

З метою підвищення обізнаності щодо проблем психічного здоров'я щороку, починаючи з 1992 року, 10 жовтня відзначається Всесвітній день психічного здоров'я (World Mental Health Day) або Всесвітній день ментального здоров'я. Цей день було засновано з ініціативи Всесвітньої федерації психічного здоров'я за підтримки Всесвітньої організації охорони здоров'я.

Наукові дослідження свідчать про те, що більшість людей можуть самотійно, навіть без спеціальних професійних втручань кризових психологів, слідувати за тим, щоб бути в певному психоемоційному стані рівноваги, відновлювати свою саморегуляцію. Вчиться прислухатися до себе та своїх потреб, аналізувати ситуацію, щоб зважуватися на наступні кроки й життєві рішення.

Варто пам'ятати, що психіка вразлива, але розуміння того, як її підтримати, допомагає самому собі, створює реальне «бачення» ситуації,

дає можливість критично мислити в складних обставинах.

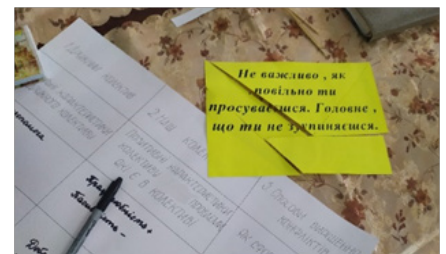
Психічне здоров'я є важливою складовою здоров'я людини і включає в себе стан емоційного, психологічного та соціального благополуччя. Збереження психічного здоров'я має велике значення для якісного життя, особистісного розвитку та загального самопочуття. Є перші індикатори проблем з психічним здоров'ям, якими не можна нехтувати: коливання настрою; порушення сну (надто короткий чи надто тривалий сон); порушення апетиту; відчуття постійної тривоги й страху; постійна роздратованість; усвідомлення власної безпомічності у життєвих ситуаціях.

Упродовж жовтня в ЗП(ПТ)О Харківської області пройшов комплекс заходів у рамках проведення Всесвітнього дня ментального здоров'я.

Так, для підвищення усвідомленості щодо ментального здоров'я серед учасників освітнього процесу в ДНЗ «Ізюмський регіональний центр про-

фесійної освіти» було проведено:

- виховні години «Звички, які покращать психологічну стійкість в умовах війни»;
- квест для педпрацівників «Психологічне здоров'я. Профілактика конфліктів та стресу»;
- інформація на загальних батьків-

ських зборах про ментальне здоров'я та поради, на що треба звернути увагу при спілкуванні з дітьми.

Соціально-психологічною службою ДПТНЗ «Регіональний центр професійної освіти ресторанно-готельного, комунального господарства, торгівлі та дизайну» для майстрів виробничого навчання також проведено тренінг «Мій ресурс». Педагогічні працівники змогли з допомогою соціального педагога Марини НУЖНОЇ пізнати один одного ближче, відкрити себе з нового боку, зрозуміти, що саме надає їм життєвий ресурс, отримати позитивні емоції. У ході тренінгу було надано рекомендації зі зняття стресу та щодо підтримки психологічного здоров'я.

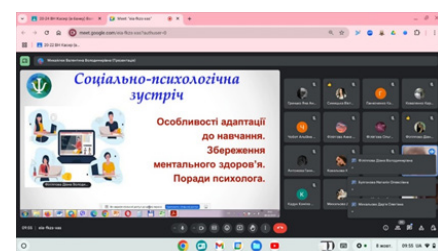
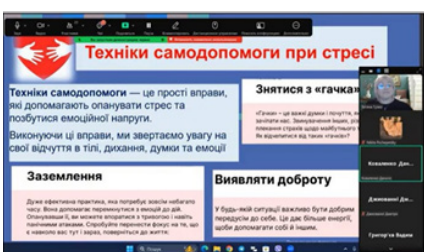
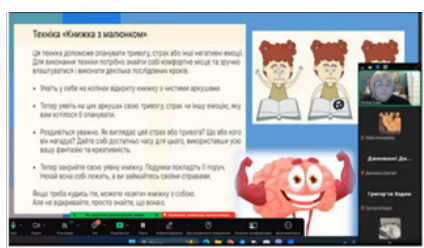
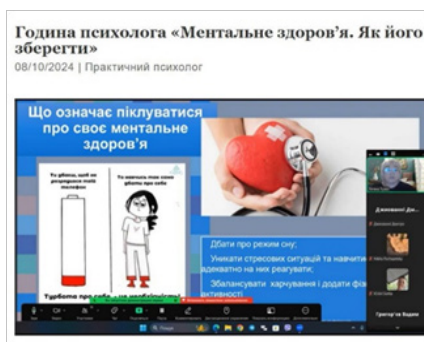
Напередодні Всесвітнього дня ментального здоров'я практичний психолог ЗП(ПТ)О «Регіональний центр професійної освіти залізничного транспорту та агротехнічного сервісу» Тетяна ТУЗКО запросила здобувачів освіти II курсу разом з наставниками до участі у тренінговій годині «Ментальне здоров'я. Як його зберегти?». Захід проводився з метою підвищення рівня обізнаності здобувачів освіти щодо збереження психічного здоров'я. Учасники мали змогу прислухатися до своїх емоцій, для покращення свого емоційного стану виконували ресурсну вправу «Дві долони», ознайомилися з Всеукраїнською програмою ментального здоров'я «Ти як?». Також усі присутні отримали дієві поради від практичного психолога «Як піклуватися про своє ментальне здоров'я?».

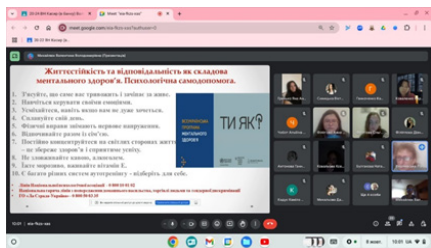
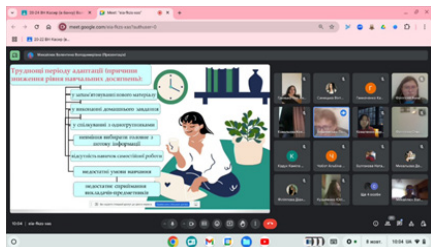

Соціальний педагог ДНЗ «Харківське вище професійне училище № 6» Ольга ШЕВЧЕНКО провела для педагогічних працівників закладу тренінгове заняття «Повір у себе». Учасникам тренінгу було запропоновано вправи для покращення психічного здоров'я, такі як казкотерапія, вправа на розвиток критичного мислення, навичок комунікації, умінь говорити компліменти, мотивувати себе та інших до розвитку позитивного мислення у стосунках та спілкуванні. Завершилося заняття рефлексією «Квітка виправданих очікувань».

Усі учасники тренінгового заняття мали змогу висловити свої думки та спостереження щодо «когнітивного дисонансу» у житті і способи розвитку позитивного мислення.

З метою всебічної соціально-психологічної підтримки та допомоги практичним психологом ДПТНЗ «Харківське вище професійне училище сфери послуг» Ларисою ВИШНЕВСЬКОЮ на єдиній електронній освітній платформі Google Клас було проведено профілактичну зустріч «Особливості адаптації до навчання. Збереження ментального здоров'я. Поради психолога». Крім цього, в училищі на постійній основі впроваджується Всеукраїнська програма ментального здоров'я «Ти як?» за ініціативою Олени ЗЕЛЕНСЬКОЇ. Ця програма спрямована на самопомогу, підтримку людей у стресі та дає рекомендації з турботи про себе та інших.

У рамках Тижня ментального здоров'я у Регіональному центрі професійної освіти ресторанного, будівельного та автотранспортного сервісу Харківської області практичним психологом Тетяною КУЧІНОЮ для здобувачів освіти І курсу були проведені заходи, спрямовані на підвищення усвідомленості щодо психічного здоров'я серед підлітків, а саме:

– дискусія та година спілкування на тему: «Ментальне здоров'я: що це таке та навіщо воно потрібно?»;

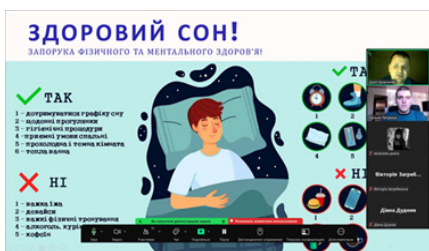
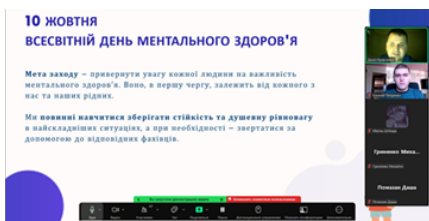

– ігри та практичні вправи на тему ментального здоров'я: «Лимон», «Ритмічне дихання», «Стирання інформації», «Дихання по руці», «Муха».

У ЗП(П)О «Богодухівський Регіональний центр професійної освіти Харківської області» практичним психологом Данілом КРАВЧЕНКОМ до Всесвітнього дня ментального здоров'я для учасників освітнього процесу проведено цикл заходів:

– для здобувачів освіти – дискусія «Піклуюсь про своє ментальне

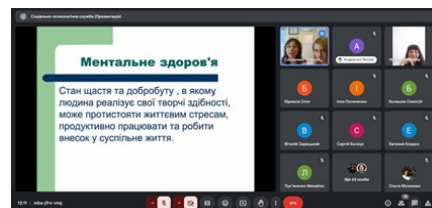
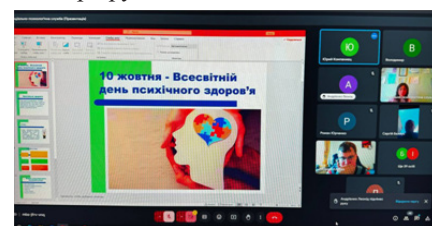

здоров'я. Вчимося разом!»;

– для педагогічних працівників – тренінг «Коло довіри».

Соціально-психологічна служба ДНЗ «Регіональний центр професійної освіти інноваційних технологій будівництва та промисловості» провела онлайн-захід «Збереження ментального здоров'я». Під час зустрічі здобувачі освіти дізналися про види реакцій на стрес, методику його подолання, способи зміцнення ментального здоров'я.

Практичний психолог Юлія ПОРУНKOVA та соціальний педагог Наїля ДУДАРЬOK провели практичні вправи для зняття емоційного напруження, а також розіслали корисну інформацію зі збереження ментального здоров'я у навчальні групи в Телеграм-канал і Вайбер-групи.

Отже, збереження психічного здоров'я – це процес, який вимагає уваги і зусиль, але він дуже важливий для досягнення якості життя і благополуччя.

Звертайте увагу на своє емоційне і психічне самопочуття, здійсніть кроки для його поліпшення.

Соціально-психологічна служба ЗП(П)О завжди поруч і піклується, щоб у вас була можливість отримати підтримку.

Аліна ГЕРАСИМЕНКО,
методист НМЦ ПТО
у Харківській області

ВІСНИК Реєстраційне свідоцтво
ХК №128,
видає 01.02.94р.
ПРОФОСВІТИ

Головний редактор Тетяна РУСЛАНОВА
Редактор Ольга ГОРСНKOVA
Технічний редактор Олена ЯКОВЕНКО
Члени редакції: Юлія ДАВИДОВА, Зінаїда НАЗАРЕЦЬ,
Владлена ДРОБНА

Ми у facebook <https://www.facebook.com/groups/162399237723984/>

YouTube <https://www.youtube.com/channel/UCdfcmCAExXfMNdAVpttCNg>

Адреса редакції та видавця:

61121, м. Харків, вул. Владислава Зубенка, 37, 4 поверх,
Науково-методичний центр професійно-технічної освіти у Харківській області
Тел. (0572) 69-32-79

Зверстано та надруковано в лабораторії науково-інформаційної діяльності НМЦ ПТО за адресою: 61121, м.Харків, вул.Владислава Зубенка, 37

Електронна версія газети розміщується на інформаційно-освітньому порталі "ПТО Харківської області" ptu.org.ua та на сайті НМЦ ПТО <http://nmc.ptu.org.ua>

Рукописи не повертаються і не рецензуються. Відповідальність за зміст інформації несе її автор.
Точка зору авторів матеріалів може не збігатись з позицією редакції.